

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

A B C

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego red. Roman Fengler, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 375 P

Poznań, piątek dnia 18 sierpnia 1933

Rok XXVIII

Poznań, 17 sierpnia.

Austria a Gdańsk

Zawarcie ostatnich umów polsko-gdańskich oraz odprężenie, jakie zaplanowano w stosunkach między Rzeczypospolitą a wolnym miastem, stanowi dla opinii zachodnio-europejskiej dużą niespodziankę. Dojście do władzy w Niemczech, a również w Gdańsku, hitlerowców, uważano tam za zapowiedź nieuniknionych wystąpień Rzeszy przeciw Polsce, oraz za hasło do wielkiej ofensywy na granice Polski. Tymczasem właśnie pod rządami partii narodowo-socjalistycznej w Gdańsku doszło do bardzo szybkiego wyrównania różnych zarządów i sporów, wlokących się od lat między Gdańskiem a Polską przed Ligą Narodów.

Hitlerizm natomiast skierował swoje wysiłki głównie w kierunku Austrii i tam rozwinął najżywszą działalność, nie zważając, że przez to naraża się polityce, jaką prowadzą nad Dunajem wielkie mocarstwa, przeciwstawiając się zgodnie wszelkim zamysłom „anschlussowym”. Nawet w Alzacji hitlerizm wydaje się być dziś aktywniejszy, niż na granicy Polski. Ostatni strajk w Strassburgu, z barykadami, z salwą policji oraz wojska, był podobno inspirowany przez jacejki narodowo-socjalistyczne.

Opinia zagraniczna zaskoczona takim obrotem sprawy, zastanawia się, co jest powodem agresywnego stanowiska hitlerowców wobec Austrii i powściągliwej ich polityki wobec Polski. Pytanie takie może się nasuwać tembardziej, że Berlin liczy się poważnie we wszystkim z Rzymem, którego polityka zmierzałaby raczej do skierowania ekspansji niemieckiej w kierunku Polski, a odwrócenia jej od Austrii.

„Journal de Genève” zajmuje się tym tematem w artykule wstępnym. Stwierdza, że układy polsko-gdańskie mogły być z łatwością zawarte, gdyż interesy gospodarcze Polski i Gdańska są wspólne. Pismo genewskie uważa, że obie umowy odpowiadają interesom obu kontrahentów i trudno określić, kto osiągnął większy sukces. Politykę senatu gdańskiego tłumaczy przedewszystkiem ogromnymi trudnościami gospodarczymi, z jakimi borykał się Gdańsk, tracąc stopniowo pośrednictwo w handlu zagranicznym polskim, który przeważnie skierowany został na Gdynię. Senat gdański pragnie spowodować odprężenie wewnętrzne na terenie wolnego miasta, stara się o zmniejszenie bezrobocia, chce pozyskać warstwę robotniczą, myśli o utworzeniu w sejmie gdańskim większości, wystarczającej do przeprowadzenia zmiany konstytucji i w tym celu pragnie pozyskać sobie nawet Polaków.

Ale z drugiej strony wszyscy wiedzą, że Gdańsk kieruje się w swej polityce dyrektywami berlińskimi. Postępowanie jego jest wyrazem obecnego stanowiska rządu Rzeszy. Jakie jest to stanowisko? „Journal de Genève” odpowiada na to w sposób następujący:

„Natychniastowym celem, do którego dąży dziś Hitler, jest „shitleryzowanie”

Dollfuss odłożył swą podróż do Rzymu

Ponowne uwagi rządu włoskiego wobec nieustającej propagandy antyaustriackiej Berlina

Paryż, 17. 8. (PAT). Korespondent „Le Temps” donosi z Rzymu, iż projekt przyjazdu kanclerza Dollfusa został ostatecznie odłożony na czas nieokreślony.

W kołach politycznych Rzymu rzekomo sądzą, iż przyjazd Dollfusa nie jest obecnie konieczny wobec zapewnień, złożonych przez Hitlera Mussoliniemu, a dotyczących stosunków niemiecko-austriackich.

Obecnie w Rzymie dziwią się, iż wbrew zapewnieniom Hitlera propaganda antyaustriacka w Niemczech trwa w dalszym ciągu. W kołach, zbliżonych do pałacu Chigi, starają się odróżnić stanowisko Hitlera od posunięć jego zwolenników w stosunku do Austrii, w szczególności na terenie Bawarii. W każdym razie koła oficjalne rzymskie nie mają zamiaru zmieniać swej taktyki wobec Berlina.

Jak donosi jednocześnie dzisiaj-

szy „Journal des Debats” rząd włoski ponowił jednak przyjacielskie uwagi w Berlinie, analogiczne do złożonych

poprzednio wobec zajęć granicznych i propagandy antyaustriackiej na stacji radiowej w Monachjum.

Moskwa o umowie polsko-gdańskiej

Radek o prawach Polski na terenie w. m. Gdańska — Prasa sowiecka o polskim Pomorzu

Moskwa, 17. 8. (PAT). „Izwestija” w artykule Radka omawiają ostatnią umowę polsko-gdańską, dotyczącą praw Polski na terenie wolnego miasta oraz wykorzystywaniu portu gdańskiego przez Polskę.

Zdaniem autora stosunki polsko-gdańskie stanowiły jeden z najostrzejszych momentów w stosunkach polsko-niemieckich. Dalej podkreśla Radek niemiecki charakter Gdańska, gdzie Polacy stanowią niewielką mniejszość w przeciwieństwie do Po-

morza, mającego wyraźnie większość polską i wylicza uprawnienia, przyznane Polsce w Gdańsku na zasadzie traktatu, stwierdzając przytem zależność gospodarczą wolnego miasta od Polski, ponieważ przez port gdański kierowana jest znaczna część polskiego handlu zagranicznego.

Rozwój handlu polskiego — pisze Radek — pozwala na równoczesny wzrost obrotów Gdańska i Gdyni. Na poparcie swego twierdzenia autor przytacza dane statystyczne. Wzmocnienie załogi polskiej na Westerplatte w marcu b. r. autor uważa za akt, który miał na celu sprawdzenie, czy Gdańsk i Niemcy już wówczas zamierzają przystąpić do rozstrzygnięcia konfliktu siłą. Gdańsk poszedł na ugodę, przyczem nie ulega wątpliwości, że postąpił tak na rozkaz Berlina, który, kierując swą ekspansję w stronę Austrii, nie chce jednocześnie zastrzącać stosunków z Polską. Polska natomiast pragnie zadośćuczynić interesom gospodarczym Gdańska, pokrywającym się z jej własnymi interesami, by osłabić ciężenie wolnego miasta do Rzeszy.

Następnie Radek polemizuje z komentarzami prasy niemieckiej, podkreślającą ugodę polsko-gdańską jako wyraz lojalności narodowych socjalistów wobec praw innych narodów, przeciwstawiając im o wiele bardziej powściągliwą ocenę prasy polskiej. W końcu Radek zaznacza, że uгода nie usługuje zasadniczym przeciwieństw polsko-niemieckich w kwestii Gdańska, należy jednak powitać, że przynajmniej w jednej sprawie został na pewien czas odroczone konflikt o Gdańsk, który mógłby odegrać bardzo niebezpieczną rolę w rozwoju wypadków na wschodzie Europy.

Niezależnie od artykułu Radka, będącego pierwszą tego rodzaju oceną stosunków polsko-gdańskich na łamach prasy sowieckiej, wszystkie piśma moskiewskie zamieściły obszernie depesze o splywie wioślarskim do Gdyni, podkreślając w tytułach gotowość społeczeństwa polskiego do obrony Pomorza.

Obronne zarządzenia Austrii

Wiedeń, 17. 8. (PAT). Rada ministrów wydała rozporządzenie, mocą którego osoby, popierające zagranicą działalność wroga Austrii, lub udające się w tym celu zagranicę, utracą obywatelstwo austriackie. Równocześnie orzeczono być może zajęcie ich majątku na rzecz skarbu.

Dalsze rozporządzenie przewiduje możliwość konfiskaty majątku partji politycznych, których działalność została w Austrii zakazana.

Psie głosy...

Essen, 17. 8. (PAT). W miejscowości Hamm (Westfalja) urządził związek Heimattreuerów wielką manifestację przeciw traktatowi wersalskiemu i Polsce. Manifestacja odbyła się pod hasłem: Tak jak Ren, również i Wisła musi być niemiecka.

Oszczędności budżetowe i redukcje urzędników

Warszawa, 17. 8. (Tel. wł.). Akcja rządu zmierzająca do redukcji wydatków budżetowych znajdzie swój wyraz w pozycjach budżetowych, które prawdopodobnie będą przewidywały zmniejszenie ilości etatów urzędniczych. Chodzi o przystosowanie wydatków osobowych i rzeczowych państwa do realnych wpływów skarbu.

Wydatki osobowe wynoszą około 50 procent wydatków państwowych a redukcje personelu urzędniczego, nieodwołalne wobec zmniejszonych wydatków skarbu państwa i społeczeństwa, mają być dokonywane pod kątem widzenia usprawnienia i uproszczenia administracji państwowej. (w)

Warszawa, 17. 8. (Tel. wł.). Centrala związku zawodowego pracowników samorządowych otrzymała sprawozdanie z oddziałów provincialnych w sprawie ostatnich zmian ustro-

jowych i reorganizacji finansowej oddziałów w magistratach. Z powodu przejęcia w ubiegłym miesiącu przez urzędy skarbowe wymiaru i egzekucji szeregu podatków, a to lokalowego i od nieruchomości, otrzymało wymówienie blisko 600 urzędników w magistratach. (w)

Po przewrocie na Kubie

Paryż, 17. 8. (PAT) Nowy rząd kubański opracowuje plan sanacji finansowej. W tym celu projektowane jest ogłoszenie moratorium dla olbrzymich długów, które wskutek swej polityki finansowej pozostawił b. prez. Machado oraz zaciągnięcie pożyczki w wysokości 160 milj. dolarów.

dzy agresywną polityką ruchu hitlerowskiego w Austrii, a polityką rządu niemieckiego wobec Polski niema sprzeczności, lecz przeciwnie istnieje związek bardzo wyraźny. Ze związku tego również polityka polska, okazująca dużą obojętność wobec tego, co się dzieje w Europie naddunajskiej, musi zdawać sobie jasno sprawę i wyciągnąć z tego konsekwencje.

Opinia polska z zadowoleniem przyjęła fakt zawarcia umów polsko-gdańskich. Zbliżenie między Gdańskiem a Polską, zespolenie wolnego miasta z Krajem naszym węzłami naturalnymi i oczywistymi leży niewątpliwie po linii polityki polskiej, ale to nie zwalnia nas z bardzo trzeźwego patrzenia na rozwój wypadków, bardzo realnego oceniania dzisiejszej polityki niemieckiej wobec Polski i chłodnego oraz stanowczego patrzenia w przyszłość.

Tu nadmieniamy tylko, że polityka Hitlera kieruje się przedewszystkiem motywami nacjonalistycznymi. W Austrii widzi Hitler największe skupienie narodu niemieckiego poza granicami Rzeszy i dlatego główne wysiłki jego idą dziś w kierunku Wiednia, nie licząc się z innymi względami,

Austrii. Tymczasem cała Europa przeciwstawia się tym zamiarom, gdyż widzi w tem niebezpieczeństwo „anschlusu” oraz hegemonji narodowo-socjalistycznej nad Europą naddunajską, a przez to nad całym kontynentem. Zdają się, że Hitler chciał odpowiedzieć na te obawy przykładem gdańskim. Gdańsk jest narodowo-socjalistyczny, a jednak jest bardziej liberalny i bardziej ugodowy, niż wszystkie poprzednie rządy wolnego miasta: zawiera przecież układy z Polską. Hitler chciałby, ażeby opinia europejska wywnioskowała z tego, że Austria narodowo-socjalistyczna będzie równie liberalna i pokojowa, jak wydaje się nim być Gdańsk i że związek państw narodowo-socjalistycznych w Europie środkowej stanowić będzie gwarancję pokoju. Czy nie znajdujemy się wobec manewru bardzo subtelny, mającego za zadanie wywołanie wątpliwości i chwilejności w szeregach zwolenników systemu Dollfusa we Wiedniu?*

To charakterystyczne zestawienie świadczy w każdym razie, że Europa widzi związek, jaki istnieje między sytuacją polityczną we Wiedniu a położeniem nad Bałtykiem. Z możliwością naporu niemieckiego w kierunku Austrii liczył się już w czasie wojny Roman Dmowski, który w słynnym memorjale z dn. 8 października 1918 r. wysunął tezę, że odparowanie niebezpieczeństwa usadowienia się Niemiec nad Dunajem będzie wymagało wzmocnienia pozycji Polski nad Bałtykiem. Dzisiaj, jak się okazuje, mię-

Niemiecki kapitał na Górnym Śląsku a Polska

Tutejsze życie gospodarcze w lwiej części zależy od kapitału niemieckiego, nastroszonego wobec sprawy polskiej wrogo nie tylko w sensie biernym, wynikającym z wewnętrznego uczucia jego kierowników, lecz również w formie czynnego, aczkolwiek mniej lub więcej ukrytego sabotażu, przejawiającego się od czasu do czasu w aktach wprost jawnej prowokacji.

Był czas, że można było ten kapitał zastąpić innym, również obcym — cyprijską, lecz wobec Polski nastawionym, jeśli już nie przychylnie, to w każdym razie neutralnie. Możliwość tej nie wyzyskano, a teraz jest już za późno. Miejscowy kapitał niemiecki zależny jest finansowo od zagranicznego kapitału niemieckiego, który obecnie całkowicie podlega kontroli rządu Rzeszy, a to na podstawie bądź bezpośredniego materialnego zainteresowania rządu niemieckiego w danych przedsiębiorstwach (koncern Flicka), bądź też pośrednio, przez kontrolę finansujących tutejszy przemysł D-Banków i udziałów kapitału żydowsko-niemieckiego, jak np. przedsiębiorstw grupy Friedländer u. Cie, która właściwie jest także właścicielką koncernu recte agencji sprzedaży „Robur” Związek Kopalń Górnośląskich, Sp. kom., w Katowicach.

Formalnie większość udziałów tego przedsiębiorstwa jest w rękach krajowych, ale ponieważ nie posiada ono poza kapitałem zakładowym, żadnego majątku (dom, w którym się mieści, jest własnością Rybnickiego Gwarectwa, a urządzenia portowe w Gdyni i Gdańsku ukonstytuowane są w oddzielnej sp. z o. o.), obecni zaś wspólnicy względnie firmanci w chwili przyjazdu na Górny Śląsk byli ludźmi niezamożnymi powstaje pytanie, kto tego bądź co bądź poważnego kapitału dostarczył. Odpowiedzi na to mogłyby udzielić dyrektorzy i kierownicy „Roburu”, bawiący często w Berlinie w siedzibie Friedländer u. Cie, skąd też otrzymują dyrektywy i instrukcje dla swej polityki i działalności handlowej.

Podobnie ma się sprawa z innymi „koncernami” tego typu. Nie mają one jednak tego znaczenia i nie są tak typowe jak powyższy wypadek. Poza tem, — „nomina sunt odiosa” — w jednym z takich najpoważniejszych „koncernów handlowych” zdarzyło się nie tak dawno, iż kiedy przyszło się tam celem omawiania jakiejś nagłej sprawy w „... sądny dzień” żydowski, to nie można było jej załatwić z powodu „nieobecności miarodajnych osób”. Obecnie dyrekcja koncernu posiada cokolwiek inny skład wyznaniowy, ale pod wieloma innymi względami sytuacja nie uległa zbyt wyraźnej zmianie.

Polityka niemieckich kapitalistów idzie w kierunku dyskredytowania wszystkiego, co polskie, a zwłaszcza polskiej gospodarki, przez umyślnie stawianie na czele przedsiębiorstw nieudolnych kierowników pochodzenia polskiego, aby tem łatwiej, na przykładzie, wykazać światu, że Polacy nie umieją gospodarować. Ślązacy krwią wywalczyli wolność swojej ziemi, trzeba więc wśród nich siać rozgorczenie przeciwko Polsce i rozczarowanie wobec dotychczasowych ideałów — tak rozumują wrogi nam czynniki. Wypadków potwierdzających nie brak. Dyrektorom takim płaci się wysokie pensje i tantiemy, dochodzące do 100.000 złotych i więcej miesięcznie; ażeby obejść ustawę o wysokich poborach, przeprowadza się odpowiednie księgowania, bardzo często przy pomocy t. zw. „kombinezowanych sprzedaży zagranicznych”. Te ostatnie służą do obciążenia przedsiębiorstw sztucznymi, fikcyjnymi obciążeniami, rzekomo wobec zagranicy, a które w rzeczywistości są własnymi zyskami ze sprzedaży zagranicznych, wracających do kraju jako „... długi! Chodzi o wykazanie wobec władz i społeczeństwa nierentowności produkcji, aby w ten sposób z jednej strony obcinać pracownikom zarobki, a z drugiej usprawiedliwić zamykanie warsztatów pracy. Polacy, zajmujący w takich przedsiębiorstwach kierownicze stanowiska, o ile nie są zwyczajnymi pionkami w rękach właściwych menedżerów, naprótno walczyliby z temi machinacjami. Na otwartą walkę zresztą z różnymi względów — w których karjera i strona materialna odgrywają dominującą rolę — nie odważyliby się, a tymczasem życie gospodarcze na Śląsku zamiera, rozgorczenie wśród ludności zastraszająco rośnie ku temu większemu triumfowi niemieczyny.

Terorem, pod groźbą utraty zarob-

ku, zmusza się Polaków do przechodzenia do obozu niemieckiego, lub oddawania dzieci do niemieckich szkół mniejszościowych. Niezadowolone ludności umiejętnie, z istic krzyżacką przebiegłością, kierowane jest w stronę Polski, a za wzór stawia się porządek i stosunki niemieckie. Przykłady, dowody? Cała Polska słyszała o wypadkach w Nowej Wsi, kiedy to stu przeszło bezrobotnych uciekło do Niemiec, co prawda z większym jeszcze pośpiechem powrócili z obiecanej „raju”. Tym razem argument odwrócił się jak bumerang w stronę właściwych menedżerów, ale robota ich nie ustaje. Że akcja wychodzi z tamtej strony granicy, świadczy o tem następujący szczegół. Ogromna Huta Pokoju należy w większości akcyj do Vereinigte Oberschlesische Hüttenwerke A. G. w Gliwicach. Przed półtora rokiem nieudolna gospodarka dyrektorów doprowadziła kwitnące przedsiębiorstwo do ruiny, skutkiem czego musiano nałożyć nadzór sądowy. Jeden z dyrektorów, inż. Wauer, obywatel niemiecki (pobierał podobno 118.000 miesięcznie i przed zwolnieniem podjął „zaliczkę” zgóry za kilka miesięcy), wyjechał potem do Niemiec, lecz po dojściu do władzy hitlerowców musiał uciec do Austrii, gdyż za czasów swego urzędowania dopuścił się zredukowania paru notorycznych volksbundowców.

Tutejszy niemiecki przemysł za wszelką cenę chce utrzymać swoją odrębność i niezależność od reszty prze-

mysłu krajowego. Znaną jest sprawa niemieckiego związku ciężkiego przemysłu „Berg- und Hüttenmännischer Verein”, który, mimo przystąpienia do ogólnopolskiego związku przemysłowców, równolegle zachował związek z organizacjami w Rzeszy i trzeba było dopiero energicznej akcji ze strony polskich związków i zupełnego zignorowania „Berg- und Hüttenmanna”, aby temu stanowi kres położyć.

Wyżej — w zarysie narazie — obrazowana polityka kapitału niemieckiego, obok poruszanej już w tych korespondencjach kwestji zalewu Górnego Śląska przez Żydów z wewnątrz kraju i uciekinierów z Niemiec hitlerowskich, jest jedną z najgłośniejszych przyczyn niezadowolenia i fermentu w naszym województwie. Obie te kwestje wymagają bacznej uwagi ze strony społeczeństwa polskiego, gdyż ani jednym, zainteresowanym partnerem, ani drugim nie zależy na rozwoju naszego kraju. Wprawdzie chwilowo są oni ze sobą poważnieni, ale z przeszłości wiadomo, że cele ich w stosunku do nas spotykały się. A nawet obecnie, kiedy Żydzi na gwałt chcą uchodzić za naszych przyjaciół, drogi ich oraz Niemców, mimo pozornej rozbieżności, prowadzą do tego samego: Osłabienia Polski i uczynienia z niej swojego łupu: Ma się to dokonać bądź przez owdzielenie naszym organizmem gospodarczym i majątkiem, bądź siłą oręża. Stosunki na Górnym Śląsku są klasycznym przykładem trwającej już od lat akcji, która niestety nie jest bezskuteczną.

JOACHIM KORK.

Podbój Pomorza na ekranie niemieckim

Niemcy podjęli wzmoczoną akcję propagandową w dziedzinie kulturalnej za rewizją traktatu wersalskiego. W jednym z największych kinoteatrów Berlina, jak donosi „Kurj. Warsz.”, wyświetlano nowy film p. t. „Po tamtej stronie Wisły”, który ma wybitne tendencje propagandowe w kierunku odebrania Polsce Pomorza. Film daje przegląd dziejów Prus Wschodnich i Pomorza od najdawniejszych czasów aż do dni dzisiejszych i ma tendencję nie wykazać, że Pomorze, t. zw. „koryntarz” był „odwieczną ziemią germańską”, która „zrabowana” została przez Polskę. Speaker, objaśniający obraz, powtarzał stale refren „Nach Osten wollen wir reiten” (Na wschód poćwajemy). Końcowy obraz przedstawia lufy armat, skierowane ze wszystkich prowincyj Rzeszy (na mapie) w stronę Polski. Ten ostatni obraz mówi sam za siebie. Komentarze zbyteczne. Publiczność rozentuzjzmowana tą propagandą nie szczędziła oklasków.

W pruskiej akademii umiejętności wygłosił prof. Brachtman, dyrektor pruskiego archiwum państwowego odczyt na temat przynależności Pomorza do Polski. Prelegent starał się obalić tezę polskich historyków, że w 9-tym i 10-tym wieku punkt ciężkości państwa polskiego przeniósł się na Pomorze.

Konsekracja pierwszego sufragana pińskiego

W dzień Wniebowzięcia N. M. P. 15. b. m. odbyła się w Pińsku uroczysta konsekracja pierwszego biskupa sufragana diecezji pińskiej, J. E. Ks. dr. Karola Niemiry. Konsekratorem był miejscowy ordynariusz J. E. Ks. biskup Bukraba, a współkonsekratorami J. E. Ks. Biskupi Dembek i Tomczak.

Podczas konsekracji w prezbiterjum miejsca zajęli m. in. J. E. Ks. Biskup Czarnecki, kapituła katedralna pińska, duchowieństwo, przedstawiciele władz oraz b. parafianie Ks. Biskupa Niemiry. Katedra była przepelniona.

Po konsekracji J. E. Ks. Biskup Niemira w otoczeniu XX. Biskupów i kapituły katedralnej udał się do grobu ś. p. Ks. Biskupa Łozińskiego, gdzie trwał na gorącej modlitwie.

Liczba bezrobotnych

Warszawa, 17. 8. (PAT). Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w państwowych i komunalnych urzędach pośrednictwa pracy na terenie całego państwa wynosiła w dniu 12 b. m. 208 341 osób, co stanowi spadek liczby bezrobotnych w stosunku do tygodnia poprzedniego o 3.002 osoby.

Gandhi przerwał głodówkę

Poona, 17. 8. (PAT). Wobec uwzględnienia przez władze angielskie niektórych postulatów Gandhiego w sprawie parjasów, Gandhi przerwał głodówkę i przyjął wieczorem zwykły posiłek.

Aresztowania i rewizje wśród narodowców na Podhalu

Organa policyjne w Żywcu przeprowadziły rewizje w lokalu sekretariatu powiatowego Str. Nar. w Żywcu (ul. Mickiewicza 115). Rewizja nie dała żadnych rezultatów (poszukiwano nielegalnych ulotek). Po rewizji aresztowano kierownika biura pow. Wilhelma Bartyzela i osadzono go w areszcie policyjnym w Żywcu. Zdażającego do Żywca p. Stanisława Kwaśnego (z Me-szej pow. Biała), kier. obwodowego Str. Nar., aresztowano na ulicy i osadzono w tem samem więzieniu.

W związku z tem przeprowadzono rewizje także w Domu Polskim w Bielsku (ul. Blichowa 40), gdzie zabra-

no broszury i pocztówki. Zostały uznane za nielegalne broszury Romana Dmowskiego „Kościół, naród i państwo” i „Polityka zagraniczna”. Aresztowano p. Andrzeja Słonkę (któremu podczas rewizji odebrano „Mieczyk Chrobrego”) i osadzono w areszcie policyjnym w Bielsku. Następnego dnia został zawezwany do policji śledczej w Bielsku goniec biurowy w Domu Polskim, p. Tadeusz Damek, który został aresztowany i osadzony w temże więzieniu. Zaznaczyć należy, że p. Damek jest jeszcze małoletni (15 lat).

Aresztowanych wypuszczono dnia następnego.

Narodowa Organizacja Kobiet — Okręg Wilda

We czwartek, 17 bm., odbędzie się zebranie o godz. 7.30 wiecz. na sali p. Kasprzakowej, ul. Kilińskiego 15. Referat wygłosi p. dr. Celestyn Rydlewski p. t. „Teresa Neumann z Konnersreuth”.

O liczny udział członkiń uprasza

ZARZĄD.

Wyścig zbrojeń na Dalekim Wschodzie

18 sierpnia r. b. rozpoczną się wielkie manewry lotnicze w Rosji, w których weźmie udział cała flota powietrzna sowiecka. W manewrach tych uczestniczyć będzie również armia oraz ludność cywilna. O rozmiarach tej mobilizacji sił powietrznych daje pewne pojęcie zarządzenie władz centralnych, na którego mocy w dniu 18. b. m. mają być zamknięte wszystkie fabryki i zakłady przemysłowe, tak, aby robotnicy mogli gremjalnie wziąć udział w manewrach. To samo rozporządzenie dotyczy również szkół średnich i wyższych, które mają być tego dnia zamknięte, a młodzież szkolna weźmie udział w ćwiczeniach. Specjalną uwagę zwrócono na okręg Uralski, gdzie skoncentrowany jest przemysł zbrojeniowy Sowieców.

Ale nie tylko w samej Rosji i na Syberji mają się odbyć manewry floty powietrznej, terenem ich ma być również Daleki Wschód, gdzie na pograniczu Mandżurji eskadry lotnicze sowieckie odbędą również ćwiczenia wojenne.

W tym samym dniu, 18. b. m., nad Mandżurją odbędą się również, dziwnym zbiegiem okoliczności wielkie manewry floty powietrznej japońskiej, która została wzmocniona i zasilona nowymi eskadrami wielkich samolotów bombardowych.

Tak więc jednego dnia nad tą samą granicą wzniosą się w przestworza ogromne siły powietrzne obu państw, między któremi nie brak wiśzących „w powietrzu” zatargów. Oba te państwa doprowadzają w szybkim, gorączkowym tempie do doskonałości swe siły zbrojne, a zwłaszcza flotę powietrzną.

W Anglii sensację nie miała wzbudził artykuł „Daily Herald”, w którym tenże komunikuje, iż rząd W. Brytanji zamierza zamówić sto wielkich bojowych samolotów, o ile konferencja rozbrojeniowa nie da wyników w dziedzinie ograniczeń zbrojeń powietrznych. Wzięte jest również pod uwagę wzmocnienie eskadr hydroplanów o sporą liczbę nowych, wielkich jednostek. „Daily Herald” uderza w wielki dzwon alarmowy, twierdząc, iż rząd brytyjski bierze na siebie wielką odpowiedzialność za rozpoczęcie wyścigu zbrojeń, które ogarną i inne państwa.

Jednocześnie z Tokio dochodzą wiadomości, iż japoński minister spraw zagranicznych opracował już projekt rozbudowy floty na konferencję morską, która ma się odbyć w 1935 r. w Waszyngtonie. Według nowego programu japońskiego dawny stosunek proporcjonalny floty wojennej Mikada do floty amerykańskiej i angielskiej ma ulec zasadniczej zmianie; koła wojskowe w Tokio podkreślają wyraźnie, iż Japonja nie może się zawolodolić na przyszłość „relatywnym” stosunkiem sił zbrojnych na morzu,

lecz musi żądać dla siebie równowagi, tej samej liczby jednostek wojennych co W. Brytanja i Stany Zjednoczone.

O ileby powyższe trzy mocarstwa nie doszły do porozumienia w sprawie ograniczenia zbrojeń na morzu, można się spodziewać wówczas rozpoczęcia wyścigu zbrojeń na morzach, w których państwa dysponujące większymi kapitałami będą trzymały prym. Już dzisiaj w U. S. A. mówi się o tem, że trzeba flotę wojenną rozbudowywać i powiększać w takim tempie, aby Japonja, której finanse nie dorównują amerykańskimi, nie mogła nadążyć w tym wyścigu do mety. E. R.

Wdzięczność żydowska za przytułek

Prasa czechosłowacka uskarża się, że wielu zbiegłych z Rzeszy niemieckiej emigrantów rozpoczęło szerzyć w Czechosłowacji zabronioną w Niemczech „kulturę nagości”. Z kawiarni prakskich wielu uciekinierów żydowskich zrobiło sobie ośrodki propagandy pornograficznej literatury i pornograficznych obrazków. Założyli oni towarzystwo popierania kultury nagości, które zakupiło teren pokryty lasem, gdzie członkowie i goście stowarzyszenia mogą przebywać całkiem nago. Prasa czechosłowacka żąda surowych zarządzeń przeciwko tym „importowanym obyczajom”.

Ojciec św. w Castelgandolfo

Herb stolicy Polski nad drzwiami kaplicy prywatnej Papieża

Citta del Vaticano, 17. 8. — (PAT). W najbliższych dniach Ojciec Święty najzupełniej prywatnie opuści miasto watykańskie, udając się samochodem do pałacu w Castelgandolfo, gdzie zwiedzi przebudowę dawnego pałacu papieskiego oraz nowe instalacje. Przy tej okazji Pius XI zobaczy kartony fresków, wykonane przez naszego rodaka prof. Henryka Rozena, które zdobić będą kaplicę prywatną apartamentu papieskiego. Natychmiast po wizycie papieskiej prof. Rozen przystąpi do wykonania fresków.

Zaznaczyć należy, że w myśl ży-

czenia Piusa XI nad drzwiami, wiodącymi do kaplicy wymalowane będą herby miasta Warszawy z jednej strony i miasteczka Pesio, w którym urodził się Pius XI, z drugiej. Ojciec Święty postanowił oddać swą prywatną kaplicę pod opiekę Matki Boskiej Częstochowskiej, patronki polskiej. Na dachu pałacu ukończono instalację radiostacji krótkofalowej pod kierunkiem radiologa sen. Marconi'ego. Ponadto Obserwatorium Watykańskie zostało całkowicie przeniesione na Castelgandolfo i wzbogacone szeregiem nowoczesnych instrumentów.

Powrót Mac Donalda do Londynu

Powodem przerwania wyjazdów premiera jest naprężona sytuacja w Iraku — Mac Donald zajmie się osobiście sprawą stosunków austriacko-niemieckich

Paryż, 17. 8. (PAT). Donoszą z Londynu, że premier MacDonald powrócił do Londynu, przerwawszy urlop wypoczynkowy. Korespondent „Petit Parisien” zaznacza w związku z tem, że w kołach londyńskich przypuszczają, że do przerwania wyjazdu zmusił premiera sprawą zagraniczną. Jak wiadomo, minister spraw zagr. Wielkiej Brytanii Simon przebywa obecnie w Brazylii i pre-

mjer MacDonald wziął całkowicie w swe ręce sprawy zagraniczne państwa. Zdaje się, że bezpośrednim powodem powrotu premiera do Londynu jest sprawa Iraku, gdzie ostatnio przeszło 300 Syryjczyków zostało zmasakrowanych w pobliżu miasta Simes. Sytuacja w Iraku stała się bardzo naprężona. Poza tem premier MacDonald zajmie się osobiście sprawą stosunków austriacko-niemieckich

Rokowania handlowe Polski z Czechosłowacją

Warszawa, 17. 8. (Tel. wł.) W Pradze rozpoczną się w drugiej połowie sierpnia rokowania polsko-czechosłowackie o zawarcie nowego traktatu handlowego na podstawie nowej polskiej taryfy celnej, która zacznie obowiązywać z dniem 11 października r. b.

Dodatkowo dla Polski saldo handlu z Czechosłowacją zaczęło się kurczyć wskutek ograniczeń dewizowych czesko-słowackich, aż wreszcie w ciągu 5 miesięcy 1933 r. zmalało do 3,4 milj. zł. Wywóz węgla polskiego do Czecho-

skawacji w marcu r. b. zupełnie zanikł, wznowił się jednak w czerwcu, ale w nikłych rozmiarach

Rokowania o nowy traktat handlowy mogą się natknąć na pewne trudności. Strona polska stoi na stanowisku, że żadne państwo nie powinno mieć większego udziału w zniżkach od nowych cel polskich, niż jego udział w odbiorze polskich towarów; strona czechosłowacka natomiast dąży do wyrównania bilansu obrotów handlowych z Polską.

Wyniki konferencji harcerszy słowiańskich

Warszawa, 17. 8. (Tel. wł.) W odbytej ostatnio w Gödöllö pod Budapesztem słowiańskiej konferencji harcerskiej brały udział delegacje organizacji skautowych Czechosłowacji, Bułgarii, Jugosławii, Polski, oraz emigrantów rosyjskich.

Przewodniczący skautowego biura słowiańskiego prof. Harwat przedstawił projekt nowej organizacji biura; szczegóły tego projektu opracowane zostaną dokładnie w ciągu roku i przesłane do uzgodnienia poszczególnym organizacjom narodowym.

W r. 1934 postanowiono zorganizować w Polsce następną konferencję

skautów słowiańskich, na której przewodniczący skautowego biura słowiańskiego przejdzie ma w ręce Polski. W tymże roku projektowane jest urządzenie kursu dla instruktorów harcerskich, w którym weźmie udział po 10 instruktorów z każdego z wymienionych państw. Na r. 1935 postanowiono zwołać wielkie Jamboree skautów słowiańskich w Polsce.

Ponadto postanowiono ożywić wymianę młodzieży harcerskiej między państwami słowiańskimi, zwrócić bacniejszą uwagę na harcerstwo żeńskie i popierać je w państwach, w których rozwija się słabiej

Podwójna budżetowość rządów Hitlera

Projektowane wielkie oszczędności nowego budżetu Rzeszy, to tylko pisanina buchalteryjna

Paryż, 17. 8. (PAT). „L'Ordre” omawiając projekt budżetu Rzeszy, opracowany ostatnio przez rząd Hitlera zaznacza, że nowy budżet tylko pozornie wykazuje oszczędności, sięgające 2 miliardów marek. W istocie jednak jest inaczej. Obok budżetu oficjalnego, istnieje mianowicie drugi budżet, ukryty. Dotyczy to przede wszystkim sum, przeznaczonych na pomoc dla poszkodowanych wskutek kryzysu. Trzy czwarte oszczędności to tylko pisanina

buchalteryjna, a resztę stanowi zmniejszenie kredytów amortyzacyjnych. N. p. w budżecie nie uwidoczniło sum, które Rzesza przelewa na rozrachunek z krajami związkowymi i organizacjami komunalnymi.

Z porównania budżetu na r. 1932/33 z budżetem na rok 1933/34 wynika, że w rzeczywistości oszczędności wynoszą najwyżej 85 milj. mk. i z punktu widzenia celowości gospodarczej państwa nie mają istotnego znaczenia.

Dwie sensacyjne rozprawy sądowe w Warszawie

Skarb państwa — „Przemysł i Budownictwo” — S. Piłsudski inż. Zawadzki

Warszawa, 17. 8. (Tel. wł.) Wyznaczono na koniec września termin sensacyjnej rozprawy, będącej echem procesu Ruszczyńskiego, t. zn. skarbu państwa przeciwko przedsiębiorstwu „Przemysł i Budownictwo”, które wykonywało budowę centralnego gmachu pocztowego przy ulicy Poznańskiej. Pretensje skarbu wynoszą 700 tys. złotych

Równocześnie będzie rozpatrywana

skarga wzajemna „Przemysł i Budownictwo” contra skarb państwa. Firma rości sobie pretensje do skarbu o półtora miliona złotych. Jeszcze bardziej sensacyjnym pokłosiem procesu Ruszczyńskiego będzie sprawa wytoczona przez p. Stanisława Piłsudskiego inż. Zawadzkiemu o przywłaszczenie placów w Warszawie i Orłowej, które zostały nabyte za pieniądze wspólni-

Dekret i ustawa sejmowa o pożyczce elektryfikacyjnej

Warszawa, 17. 8. (Tel. wł.). W ciągu września ukaże się rozporządzenie Prezydenta w sprawie pożyczki elektryfikacyjnej. Dekret będzie zawierał zgodę Prezydenta na obciążenie majątku przedsiębiorstwa polskich kolei państwowych sumą pożyczkową, wyrażoną w kontrakcie pożyczkowym podpisanym przez grupę angielską.

W jesieni rząd wniosie do Sejmu ustawę pożyczkową, aby uzyskać a-probatę ciał ustawodawczych. Należy się liczyć z spłatą sumy pożyczkowej przez konsorcjum angielskie w pierwszych dniach października. (w)

Program II Zjazdu teologów w Polsce

Warszawa, 18. 8. (PAT). Inauguracja zjazdu rozpocznie się dn. 18 sierpnia o godz. 9.30 nabożeństwem pontyfikalnym w kościele św. Krzyża i uroczystą sesją w auli uniwersytetu warszawskiego. Obrady trwać będą dn. 18, 19, 20 sierpnia w Theologicum (Traugutta 1) i zakończą się dn. 21 sierpnia o godz. 9 w auli Theologicum powitaniem i przemówieniami gości zagranicznych. O godz. 10.30 dnia 21 sierpnia uroczyste Te Deum w kaplicy Theologicum.

Sesje publiczne odbywać się będą w auli Theologicum o godzinie 10 rano, natomiast poszczególne sekcje obradować będą w salach wykładowych Theologicum od godz. 3.30 do 7 popołudniu.

Powrót harcerzy

Warszawa, 17. 8. (PAT). W dniu wczorajszym specjalnym pociągiem w składzie 9 wagonów osobowych i 5 towarowych, wiozących tabor, powrócili do Warszawy harcerze polscy w liczbie 300 ze złotu w Gödöllö.

70 harcerzy polskich pozostało jeszcze w Wiedniu, pozatem 70 harcerzy udało się na wycieczkę do Czechosłowacji.

Przed ratyfikacją konkordatu z Rzeszą

Berlin, 18. 8. (KAP). Prasa tutejsza donosi, że ratyfikacja konkordatu z Rzeszą podpisanego w dniu 20 lipca przez kardynała Pacelli'ego i wicekanclerza von Papena ma być dokonana w najbliższym czasie. Z chwilą ratyfikacji konkordat staje się aktem obowiązującym a z dniem wymiany dokumentów ratyfikacyjnych wchodzi w życie podstawowy regulator stosunków między Kościołem i państwem niemieckim.

Lindbergh wylądował w Islandji

Kopenhaga, 17 sierpnia (tel. wł.). Po 5-godzinnym locie nad Danją, z krótkim lądowaniem pośrednim w Lakefjord, przybył Lindbergh z żoną do portu w Reykjavik.

Wskutek silnego północnego wiatru wodowanie wewnątrz portu okazało się niemożliwym. Dlatego Lindbergh zatonął koło nad Reykjavik i o godz. 21.22 środkowo-europejskiego czasu opadł na wodę w Videsung, w pobliżu lotniska Vetnagardar.

Ponieważ zapasy benzyny lotnika oceanicznego w Stavanger zostały na jego polecenie powiększone i powiększyły się obecnie o 800 litrów benzyny i wielkie ilości oliwy, przypuszcza się, że Lindbergh chce dalej polecieć do Norwegii.

Wyrok w procesie „Skody” w Bukareszcie

Bukareszt, 17. 8. (PAT.) Sąd wojenny w Bukareszcie skazał na 5 lat więzienia Brunona Selecky'ego, b. przedstawiciela f-my Skoda w Bukareszcie. W motywach wyroku wspomniano o naruszeniu tajemnicy i o przechowywaniu bez upoważnienia aktów wojskowych.

Przygotowania turystyczne na sezon zimowy

Warszawa, 17. 8. (Tel. wł.) Wydział turystyczny ministerstwa komunikacji czyni obecnie przygotowania do zimowego sezonu turystycznego.

Przygotowania idą w kierunku zainteresowania turystyką polską zagranicą, w pierwszym rzędzie zaś krajów, w których warunki terenowe nie pozwalają na uprawianie sportów zimowych (Holandia i kraje bałtyckie).

Wzorem ubiegłego sezonu organizowane będą na szeroką skalę kolejowe raidy narciarskie, które są imprezą powstałą wyłącznie na gruncie polskim i nieznaną zupełnie na całym świecie.

M. in. projektowane jest zorganizowanie dla gości zagranicznych specjalnego pociągu pod nazwą „Lux narciarski”, złożonego z samych wagonów sypialnych. Podróż tym luksusowym pociągiem zapoznałaby cudzoziemców z najpiękniejszymi zakątkami naszego kraju.

Projektowane jest również zorganizowanie wymiennych pociągów narciarskich z Austrią.

Zakaz wiwisekcji zwierząt

Berlin, 17. 8. (PAT). Premier pruski Goering wydał zarządzenie, zakazujące dokonywania wiwisekcji zwierząt na całym obszarze Prus. Przekroczenie tego przepisu karane będzie internowaniem w obozach koncentracyjnych. Z polecenia premiera opracowana ma być specjalna ustawa, przewidująca wysokie kary za wiwisekcję.

Przepowiednia pogody na piątek: Pochmurno i miejscowe deszcze, nieco ciepłej.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 6.64—6.63½ zł, w Gdańsku na Warszawę 6.70 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 211.50 zł, go. owką 209.00 zł; za 100 guld. gd. w dewiach 173.41 do 173.67 zł, gotówką 173.07 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 17. 8. 1933 r.
Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była mocniejsza.

Z pożyczek państwowych poszukiwano w dalszym ciągu 5% poz. konwers. którą obracano po zwykłym kursie 48.—% przy większym braku materiału; również poszukiwano i płacono za 4% premj. dol. 50.— Pozatem poszukiwano — bez notowania — 4% poz. inwest. po 102½ oraz 3% poz. bud. po 38½%.

Z pożyczek komunalnych obracano 8% obligacjami m. Poznania z r. 1929 po 92.—%.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. dokonano mniejszych tranzakcji — bez kwalfikacji do notowania — 4½% listami dol. staremi po 44.—% — przy kursie dolara 6.69 w placeniu, natomiast notowano 4½% listy żytnie po 5.50 w placeniu oraz obracano 4% listy zast. konwers. po 35½%.

Z akcyj bankowych poszukiwano Bank Polski po 82.— bez oddawców.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% pożyczka konwersyjna 48% P.
8% obl. m. Poznania z 1929 r. 92% +
4% listy zastawne konw. ostempl. P. Z. K. 35½% +

(Kurs w złotych)

4% poz. premj. dol., serja III 50.— P.
4½% listy żytnie konwert. Poz. Z. Kred. 5.50 P.
3% pożyczka budowlana, serja I. 38.50 P.
Tendencja mocniejsza.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 17. 8. 1933 r.
Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Ceny tranzakcyjne:
Zyto 75 tonn par. Poznań 14,50
Zyto 1185 tonn na odmiennych warunkach.

Ceny orientacyjne

Zyto	14,00—14,50
Usposobienie spokojne.	
Pszenica nowa, zdatna do przemiatu	18,00— 18,50
Usposobienie słabe.	
Jęczmień 691 g/l	14,00— 14,50
Jęczmień 662 g/l	13,00— 14,00
Usposobienie słabe.	
Owies	11,00— 11,50
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł. work.	22,25— 22,50
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	33,00— 35,00
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	8,25— 9,00
Otręby pszenne	9,00— 10,00
Otręby pszenne (grube)	10,00— 11,00
Rzepak zimowy	32,00— 33,00
Rzepak zimowy	42,00— 43,00
Gorzycza	41,00— 45,00
Groch Viktoria	18,00— 22,00
Groch Folgera	21,00— 25,00

Ogólne usposobienie spokojne.
Transakcje na odmiennych warunkach: pszenicy 145 tonn, jęczmienia 75 tonn, owsa 45 tonn, otrab żytnich 45 tonn, otrab pszennych 10 tonn, maki żytniej 25 tonn, grochu Viktoria 15 tonn.

PRACUJESZ NA LĄDZIE — ODPOCZYWAJ NA MORZU!Do Sztokholmu okrętem „Kościszko” od 3 do 7 września b. r. — Ceny od zł 100,—.
BEZ PASZPORTÓW I WIZ ZAGRANICZNYCH.

Inf. i sprzedaż biletów: LINJA GDYNIA-AMERYKA w Warszawie, ul. Marszałkowska 116, tel. 547-46, w Gdyni, ul. Waszyngtona, we Lwowie, ul. Na Błonie 2, w Krakowie, ul. Lubicz 3, w Rzeszowie, ul. Grotgera 1004 oraz w biurach podróży.

W Poznaniu informuje szczegółowo i sprzedaje bilety okrętowe Polskie Biuro Podróży „Orbis”, plac Wolności 9 tel. 5218. ng 4912

Antynarodowe stanowisko nauczycieli ludowych we Francji

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Paryż, w sierpniu.

Na Montparnasse, w pobliżu znanych kawiarni Rotondy, Dôme, Coupole i tylu innych egzotycznych lokali znajduje się dawna ujeżdżalnia Huyghensa. Służy ona dzisiaj nie do ujeżdżania koni, ale raczej ludzi: w sali jej bowiem odbywają się różne zebrania i kongresy, przeważnie socjalistyczne i filokomunistyczne. Czy można temu się dziwić? — Ta część Montparnassu ma charakter bardziej międzynarodowy, niż francuski; tutaj zresztą w znanej restauracji Baty — dzisiaj zamienionej na luksusową — obrał sobie ołgi kwaterę... Lenin, gdy na paryskim bruku myślał o uszczęśliwieniu Wszechrosji. W sali Huyghensa odbył się ostatnio kongres francuskich nauczycieli, których antypatriotyczne postanowienia idą po linii niemal, że komunizmu.

Na uwagę jednak zasługuje fakt, że zarówno kongresy socjalistyczne, jak i nauczycielskie, noszą wciąż miano „narodowych”. Są to istne kpiny, gdyż doktryna ich jest wręcz antynarodowa. Dodajmy dla informacji, iż nauczyciele ludowi są zgrupowani w syndykacie, nie posiadającym legalnego statutu, ale tolerowanym przez rząd. Artykuł ustawy z 1884 r. pozwala jedynie na zrzeszenia w obronie interesów zawodowych, ekonomicznych, handlowych, przemysłowych, rolniczych lub innych. Tymczasem syndykat nauczycielski francuski, grupujący około 80.000 członków, a więc czwartą część całego ciała profesorskiego szkół niższych, występuje jawnie przeciwko ojczyźnie, chcąc dyktować rządowi jego politykę. Zaznaczmy od razu, iż trzech jego przewodniczących, a mianowicie pp. Delmas, Levasseur i Giron z krytycyzmem odnoszą się do p. Herriota, z ironją do p. Boncoura, ze sceptycyzmem do p. Daladier. Zamierzają natomiast dopiąć swych rewolucyjnych celów... za pomocą socjalistów.

Na jaki jednak temat toczyły się obrady tego rewolucyjnego zebrania? Na pierwszy plan wysunięto sprawę płacy oraz obrony narodowej. Wnioski zaś, jakie zapadły w tych kwestjach, dadzą się zreasumować w sposób następujący: 1) o ile minister finansów przeprowadzi okrojenie pensji nauczycielskich, wówczas w październiku, t. j. w dniu, w którym zbiorą się izby, zostanie przeprowadzony 30-minutowy strajk; 2) postanowiona jest propaganda na rzecz „objecteurs de conscience”, t. j. tych nauczycieli, którzy z powodów religijnych, lub ze względów na własne „sumienie” odmawiają służby wojskowej; 3) w tym celu zredagowany raport proponuje dać socjalistycznemu związkowi zawodowemu pełnomocnictwo, na którego mocy przewiduje się odesłanie kart mobilizacyjnych, odmowę ewentualnego udania się na front oraz strajk generalny w razie najechnania granic ojczyzny... 4) dla wykorzenienia militarystyki, — którym rzekomo są przepełnione, podreżniki szkolne we Francji, — syndykat zamierza sporządzić listy książek i z rozpoczęciem roku szkolnego bojkotować na całej linii te, które jego zdaniem, przeciwne są ideałowi pacyfistycznemu.

Jak widzimy, program to zakrojony na szeroką skalę, a uchwały syndykatu nauczycieli szkół niższych są tak charakterystyczne z punktu widzenia antynarodowego, że komentowanie ich jest zbędne. Nie można też dziwić się, że wywołały one niemal ogólne oburzenie. Autorytet bowiem państwa jest widocznie zachwiany poczynaniami podobnych syndykatów. Nie może zresztą być inaczej, skoro urzędnicy buntują się przeciwko władzy legalnej.

Jakie jednak stanowisko wobec podobnie wyzywającej uchwały zajmie rząd? Niewiadomo. Zewsząd podnoszą się głosy, domagające się energicznej odpowiedzi. Dotąd jednak panuje pod tym względem znamienne milczenie.

Kraują nawet pogłoski, że sfery ministerjalne są nieco zakłopotane groźbą strajku nauczycielskiego. Rewolucyjne bowiem konsorcjum utrzymuje, że gdyby gabinet odważył się zmniejszyć jego pensje, to wówczas najprawdopodobniej przyłączyliby się do protestu wszyscy inni urzędnicy, stwarzając „front wspólny”. Wiadomo natomiast, iż bez tej redukcji budżet państwowy nie może być zrównoważony. Stąd wynika sytuacja niezmiernie delikatna. Ma ona podobno stać się przedmiotem obrad kongresu radykalnego, jaki odbędzie się w Vichy. Zrozumiałem też jest, iż wysoce zajmuje ona p. Daladier. Stanowisko bowiem urzędników wobec państwa staje się z miesiąca na miesiąc coraz niebezpieczniejsze.

Szczegół charakterystyczny: 30 lipca, w czasie rozdawania nagród w miejscowości Veneux-les-Sablons w pobliżu Fontainebleau, pewna nauczycielka, p. Baudenon, na znak protestu nie powstała, kiedy zagrano narodowy hymn „Marsyljanki”. Można sobie wyobrazić, jakie wrażenie podobne postępowanie wywarło na maluczkich. Bo o to w gruncie rzeczy chodzi. Nauczyciel, czy nauczycielka ludowa mają bezpośredni wpływ — i jak wielki — na ukształtowanie się duszy dziecięcej, zarówno pod względem religijnym,

społecznym, jak i narodowym. Skoro natomiast wpajają w swych uczniach zasady międzynarodowe, to oczywiście całe wychowanie ulega spaceniu niezmiernie niebezpiecznemu dla przyszłości kraju. Z tego też powodu szereg narodowych zrzeszeń zaproteutowało energicznie. Znanie stowarzyszenie wojskowe „Croix de Feu et Briscards”, na którego czele stoi pułkownik de La Rocque, wystosowało list do premiera Daladier, piętnujący cynizm nauczycieli ludowych i domagający się bezpośrednich sankcji. List wyraża nadzieję, że szef rządu, będący odpowiedzialnym za obronę narodową zarówno na zewnątrz, jak na wewnątrz państwa, nie omieszką zerwać wszelkich stosunków z organizacjami rewolucyjnymi. W przeciwnym razie żli obywatela wystąpią jeszcze ostrzejsze przeciwko instytucjom powierzonym ich pieczy, przeciwko państwu i Ojczyźnie.

Dodajmy na zakończenie, że p. Gautherot, senator departamentu Loire-Inférieure, wystosował również list do p. Daladier, uprzedzający go o swojej interpelacji w senacie na temat postanowień kongresu nauczycielskiego. Urzędnicy bowiem, którym powierzono zadanie „wychowania narodowego”, nie mają prawa przerabiać na modłę rewolucyjną duszy francuskiej, podkopywać obronę narodową i buntować się przeciw własnemu rządowi. Ze wszelkich stron napływają też domaganie się sankcji i to ostrzejsze przeciwko poczynaniom antynarodowego kongresu nauczycieli ludowych.

I. BRIARES.

Perła uzdrowisk śląskich

JASTRZĘBIE-ZDRÓJ

TANI SEZON!

TANI SEZON!

zł 185⁵⁰ 3-tygodniowa kuracja ryczałtowa.zł 206⁵⁰ 4-tygodniowa kuracja ryczałtowa.

Dodatkowych opłat niema.

ng 4 905

Wszelkich informacji udziela Dyrekcja Zakładu Kąpielowego.

Julius Streicher o Germanach i o Żydach

Julius Streicher, przyjaciel Hitlera z czasu początków ruchu w Monachium, postawiony został przez niego na czele bojkotu Żydów w marcu r. b. i działalności przeciw Żydom. Piśmo duńskie, „Dagens Nyheder”, wychodzące w Kopenhadze, ogłasza rozmowę, którą współpracownik jego miał odbyć ze Streicherem w Norymburdze, gdzie stale przebywa kierownik roboty antyżydowskiej. Oświadczenia Streichera brzmią chwilami tak, jakby były przejasnione, szczególnie w poglądach, dotyczących rasy. Główna część rozmowy i oświadczeń Streichera miała brzmieć tak:

„Co w gruncie rzeczy rozumie pan przez Aryjczyków?”

„Musiałbym wyłożyć dzieje swastyki, co zawiadłoby nas daleko. Wszędzie, gdzie napotyka się, nawet wśród ras innych niż biała, ślady cywilizacji, odnajduje się również swastykę, znak ludzi białych, a w szczególności Germanów. Dowodzi to, że Germanowie wszędzie nieśli kulturę. Nawet cywilizacja chińska stworzona była przez Germanów, jak pozwalają odgadnąć niektóre obrazy pierwotne tych odległych czasów. Germanowie ci byli dobrymi wojownikami. Wszędzie zostawali wodzami nowego swego środowiska. Ci pierwotni Germanowie pochodzili z Niemiec północnych i ze Skandynawji. Niestety w ciągu swych zdobywczych wypraw zbyt często pomieszali z innymi rasami, skąd pewna dekadencja. W Anglii, we Włoszech, we Francji, gdzie ci ludzie jasnowłosi z oczyma niebieskimi...”

„Czy to Aryjczycy?”

„Nie, to Germanowie. Ale niema już czystych Germanów. Naogół wszyscy ci ludzie biali są Aryjczykami, z wyjątkiem Rosjan, którzy są przeważnie Mongołami...”

„Więc w Niemczech wszyscy są Aryjczykami, prócz Żydów?”

„Żydzi nie są rasą, krew ich jest różnolita mieszanina.”

„Co chcecie zrobić z Żydami? Czy wytepić ich? Czy wypędzić?”

„Ani jedno, ani drugie, ale tylko pozbawić ich praw obywateli. Żydzi u-

nas będą musieli zostać znowu cudzoziemcami, przybyszami, bez prawa mieszkania się do naszego życia narodowego.

„Ilu Żydów maltretowano w Niemczech?”

„O ile ja wiem, ani jednego. Niech ucziwie zajmą się swym handlem, a nikt nie będzie ich niepokoił. Jeśli jednak Żyd w Niemczech pokaże się na ulicy z białą dziewczyną, nasi szturmowcy nie będą się kłębali w pokazaniu mu, że to nie wychodzi na dobre...”

„Czy przygotowuje się prawa specjalne dla Żydów?”

„Pod tym względem wiele rzeczy jest jeszcze w zawieszeniu. Niewątpliwie Żydzi będą pozbawieni wszelkich praw obywatelskich, jak jest słusznie i ludzko, celem ochrony naszego narodu przed zgubnym wpływem Izraela.”

Nalepki propagandowe Akcji Katolickiej

Wykonany już został piękny, artystyczny projekt nalepki propagandowej na święto Chrystusa Króla według pomysłu i rysunku artysty malarza Fl. Klemińskiego z Poznania. Rysunek przedstawia silną męską rękę, symbol czynu, dźwigającą wysoko krzyż jako symbol wiary katolickiej, na tle promiennej aureoli. Tło dolne obrazka stanowią kroczące z zwycięskim okrzykiem na ustach i krzyżem w ręku na krucjatę przeciwko nowoczesnemu pogaństwu masy katolickie. Całość symbolizuje bardzo pomysłowo, a przytem wyraźnie i zrozumiale, zbiorowy czyn katolicki — czyli Akcję katolicką. Rysunek jest w zupełności dostosowany do aktualnego na tegoroczne Święto Chrystusa Króla hasła: „Walki z nowoczesnym pogaństwem”. Jako jedyną konsekwencję tego hasła umieszczono u dołu rysunku napis: „Bóg Panem i celem naszym”, który niszczycielskim prądem bezbożnym przeciwstawia Boga, pozytywny cel i wskazanie w życiu.

Całkowicie nowoczesne, aktualne i artystyczne ujęcie i wykonanie nalepki, którą Naczelny Instytut Akcji katolickiej, kierujący całą akcją wydawniczą i propagandową na zbliżające się wielkie Święto Chrystusa Króla drukuje już w pięknej ofsetowej technice, gwarantuje jej przychylną przyjęcie i szerokie rozpowszechnienie w całej Polsce. Nowa nalepka propagandowa w każdym mieście, w każdej wiosce, w każdej parafii wskaże katolikom jedyną dziś możliwą i potrzebną drogę dla zbliżenia Królestwa Chrystusowego — zbiorowy i silny czyn katolicki, zorganizowany w ramach Akcji katolickiej.

Już teraz zamawiać można wspomniane nalepki, tylko w większych ilościach, w Naczelnym Instytucie Akcji katolickiej, Poznań, Al. Marcinkowskiego 22. Na terenie diecezji sprzedawać będą nalepki Diecezjalne Instytuty Akcji katolickiej.

Kary za naruszenie przepisów o odpoczynku niedzielnym

Warszawa, 18. 8. (Tel. wł.) Inspektoraty pracy ogłosiły kary nakładane na zakłady fryzjerskie, sklepy itd. w wypadkach naruszenia przepisów o odpoczynku świątecznym itd. Za pierwsze tego rodzaju przekroczenie w razie zatrudnienia poza członkami rodziny obcego personelu w niedzielę i święta nakładane są doraźne grzywny w wysokości 200 zł. (w)

Dziś upał i susza
Jutro już może chłódno i dżdżysto — dlatego też i w lecie nie należy pozostawać bez tabletek Aspiriny. Istnieje tylko jedna **ASPIRINA!**

Do nabycia we wszystkich aptekach.

ng 4901

Motorowy pociąg na pneumatykach

Na szlaku Kraków—Zakopane

Tabor kolejowy P. K. P. otrzymał nowy pociąg motorowy na szynach, który przeznaczony będzie dla obsługi szlaku górskiego Kraków—Zakopane. Będzie to pierwszy w Polsce błyskawiczny pociąg motorowy.

Uruchomienie kombinowanej komunikacji pociągowo-motorowej na linii Warszawa—Zakopane z przesłaniem w Krakowie przewidziane jest jeszcze w tegorocznym zimowym sezonie turystycznym.

W ubiegłą niedzielę odbyła się pierwsza próbna jazda nowej motorówki.

„Pociąg torpeda” — jak pociąg nazwano — wyglądem swym zewnętrznym przypomina nieco to śmiercionośne narzędzie. Różni się kształtem i formą zarówno od wozów kolejowych, jak i od autobusów. Jest znacznie niższy, za to rozbudowany bardziej wszcz. „Uzbrojony” czterema potężnymi reflektorami, poruszany jest dwoma motorami po 80 HP. każdy. Zuży-

cie benzyny wynosi 280 gramów na każdą kilometr-godzinę. „Pociąg torpeda”, nabyty przez krakowską dyrekcję kolejową za 220.000 zł od firmy Austro-Daimler, jest jedynym tego typu wozem w Europie o czterech osiach. Zagranicą są wyłącznie dwuosiove. Ponadto posiada wszystkie nowoczesniejsze urządzenia techniczne, jakie osiągnięte zostały w ostatnich czasach w tej dziedzinie lokomoty.

Walory jego są istotnie niepowtarzalne. Przesadzają one zgry o powodzeniu „pociągu torpedy”. A więc przede wszystkim szybkość ponad 100 km. Pociągiem tym drogę do Zakopanego odbywać się będzie w ciągu 2 i pół, do Krynicy w ciągu 3 i pół godzin. Podczas niedzielnej wycieczki przeciętna szybkość na przestrzeni Kraków—Zakopane wynosiła 62 km., Zakopane—Krynica 65 i Krynica—Kraków 70 km. A były przestrzenie, że sięgała ponad 100 km.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Nasz handel morski

Całokształt zagadnień morskich jest obszerny i skomplikowany. Uznając popularyzację tych zagadnień za wysoce pożądaną, poświęcimy im cykl artykułów, w których po kolei omówimy sprawy handlu morskiego, floty handlowej, technicznego i handlowego wyposażenia portów oraz przemysłu i handlu portowego.

W roku bieżącym Gdynia zajęła pierwsze miejsce wśród wszystkich portów Bałtyku. Jak na port, istniejący zaledwie 10 lat, jest to rezultat oszalałymi, stanowiący najmówniejszy argument w dyskusji nad prawami Polski do morza.

Polski handel zagraniczny przybiera coraz wyraźniej charakter handlu morskiego, bowiem jest obsługiwany przez nasze porty w 55 procentach eksportu i 35 procentach importu. Przytem przestawienie handlu zagranicznego na morze wykazuje dalszą intensywną ewolucję.

Jeśli morze jest mostem łączącym kraje i kontynenty, to państwo, posiadające dostęp do morza, jest przyczółkiem mostowym, przez który przechodzi część handlu światowego. W ostatnich czasach Polska, wykorzystując swe położenie, podjęła się pośrednictwa transportowego w stosunku do handlu zagranicznego państw, stanowiących naturalne zaplecze naszych portów, a więc przede wszystkim Czechosłowacji. Intensywnie pracujemy nad zacieśnieniem współpracy morsko-tranzytowej z Rumunją, Jugosławią i — ostatnio — z Węgrami.

Między Gdynią i Gdańskiem wytworzył się modus vivendi tego rodzaju, że Gdańsk wykorzystuje się dla przewozu towarów wysokowartościowych, zaś Gdynię dla transportów masowych. Jest to zrozumiałe, gdyż Gdańsk jest portem starym i zdawien dawna zagospodarowanym. Wartość tonny, przywiezionej do Gdańska w r. 1931 wynosiła 587 zł, zaś w roku ubiegłym 517 zł. Powodem tej zniżki był ogólny spadek cen. Mimo jednak tego

spadku, Gdańsk nadal przywozi najcenniejsze artykuły, na których porty najbardziej zarabiają. I tak, w r. 1931 wartość tonny ogólnego przywozu do Polski wynosiła zł 501, czyli znacznie mniej niż do Gdańska, w r. 1932 zł 482, również poniżej importu via Gdańsk.

Skierowanie naszego handlu zagranicznego na drogę morską odbywa się nietylko samorzutnie, ale i drogą odpowiedniego nastawienia naszej polityki handlowej i komunikacyjnej. Pozostawiając chwilowo sprawy komunikacyjne na uboczu, musimy stwierdzić dodatni wpływ cel morskich na import przez porty polskie. Cła morskie, czyli uprzywilejowane stawki celne dla towarów importowanych przez nasze porty — istnieją od 1 i pół roku zaledwie.

Mimo to, skuteczność cel morskich objawiła się w całej pełni. Podczas gdy w r. 1931 przez Gdynię i Gdańsk przywieziono zaledwie 3 proc. importowanych do Polski jabłek świeżych, to w r. 1932 oba porty przyjęły aż 78,4 proc. ich importu. Liczby te dla cytryn wynoszą 4 i 72,7 proc., dla pomarańczy 5,1 i 67,5 proc., dla herbaty 83 proc. i 96 proc., dla kakao 57,7 i 94,3, dla kawy 69,2 i 92,4 proc., dla żużli Thomasa 65,5 proc. i 97,6 proc., dla juty 0,6 i 36,9 proc., dla bawełny surowej 10,4 i 35 proc., dla odpadków i wyczesków bawełnianych 5,3 i 26,2 proc., dla wełny niepranej 3,1 i 51,4 uroc., wreszcie dla wełny pranej 11,2 i 47,8 procent.

Wobec tak dodatnich wyników postanowiono rozszerzyć ilość artykułów, objętych preferencjami morskimi. Nowa taryfa celna, która obowiązywać będzie od października r. b., włącza

do ich kompleksu: ryż, gruszki świeże, trawę morską, śledzie i szproty żywe, świeże, nieżywe i solone, tran, kaczek surowy, drewno egzotyczne, korę z drzewa korkowego, ekstrakt quebrachowy.

Prace nad polityką morską zostały w dużej mierze wykończone w r. b. Odnosne postulaty kół gospodarczych zostały przedłożone p. ministrowi przemysłu i handlu na posiedzeniu w dniu

6 maja r. b.

Mamy więc program naszej polityki morskiej. Rzecz jasna, że z biegiem lat program będzie się rozrastał. Trzeba więc wytrwałości w chęci jego realizowania wbrew wszelkim trudnościom. Wiąże się to ze sprawą finansową; tutaj musi istnieć pewność, że wszystkie czynniki w kraju nastawione są na to, by w okresach względnej pomyślności gospodarczej wyrównać niedociągnięcia z okresu depresji.

KRONIKA GOSPODARCZA

WYDOBYCIE CZARNYCH DJAMENTÓW

zmniejszyło się w kraju o dalsze 10 proc.

Według statystyki min. przemysłu i handlu wydobycie węgla kamiennego w pierwszym półroczu r. b. wyniosło 12,1 milj. tonn, a więc mniej o 1,5 milj. t., czyli o 10,8 proc. niż w pierwszym półroczu 1932 r.

W stosunku do wydobycia przedwojennego, w 1931 r., wydobycie tego roczne stanowiło 59,2 proc.

Sprzedaż węgla w kraju w pierwszym półroczu r. b. wyniosła 6,7 milj. t. wobec 7,1 milj. t. w pierwszym półroczu 1932 r. a więc zmniejszyła się o 6,2 proc. Należy podkreślić, że jednak zużycie węgla przez

przemysł zmniejszyło się w r. b. nieznacznie — z 3578 do 3510 tys. tonn.

Eksport w pierwszym półroczu r. b. wyniósł 4,1 milj. t., wobec 4,7 milj. t. w pierwszym półroczu ub. r. a więc zmniejszył się w r. b. o 12,6 proc. Więcej niż o połowę zmniejszył się w r. b. eksport na rynki środkowo-europejskie, stosunkowo jeszcze silnie spadł eksport na rynki bałtyckie, o około 1/6 zmniejszył się eksport na rynki skandynawskie, za to silnie wzrósł eksport na rynki zachodnio-europejskie, południowo-europejskie i zamorskie.

PODATKI I OPŁATY

(p) Świadczenia socjalne na Pomorzu, a sąsiedztwo Gdańska. Świadczenia socjalne na Pomorzu są szczególnie wysokie, przeciętnie bowiem obciążenie na mieszkańca z tego tytułu wynosi zł 27 (dane z 1929 r.) Wpływa to oczywiście decydująco na zdolność konsumcyjną przemysłu i handlu pomorskiego, co ze względu na sąsiedztwo rynku gdańskiego jest dla Pomorza dotkliwie w skutkach. Faktem jest bowiem, że obciążenie z tytułu świadczeń socjalnych stron obu tj. pracodawcy i pracownicy wynosi na Pomorzu 21,80—21,94 proc. od wypłaconej robotnicy, a w Gdańsku 18,85 proc., przyczem na Pomorzu wypada z tego na pracodawcę 13,95 do 13,99 proc., a na pracownika 7,85—7,95

proc., zaś w Gdańsku odnośne liczby procentowe wynoszą: 9,35 proc. pracodawca i 9,5 proc. pracownika. Stąd wynika, że ogółem biorąc opłaty ponoszone z tytułu ubezpieczeń socjalnych są na Pomorzu wyższe niż w Gdańsku, oraz że podział tych świadczeń w Gdańsku między pracodawcę i pracownika jest dla pracodawcy korzystniejszy. (az)

Z KRAJU

(k) Nowy dział produkcji przemysłowej powstanie w Poznaniu. W niedalekiej przyszłości zostanie uruchomiona w Poznaniu produkcja proszku przyśpieszającego fermentację drożdży i podnoszącego jakość i wydajność pieczywa. Produkt ten wyrabiany będzie na podstawie patentu angielskiego. (az)

(k) Jaki jest „godziwy zysk“ kupca zbożowego? W związku z pracami nad ustaleniem wytycznych dla współpracy P. Z. P. Z. z kupiectwem, przeprowadzono na terenie poznańskim dochodzenia, mające na celu ustalenie, ile winien wynosić „godziwy zysk“ ustalono dla detalistów zbożowych stawkę 3 proc. od obrotu zbożem, zaś dla hurtowników 2 proc. Chwilowo jeszcze nie wiadomo czy P. Z. P. Z. podzielił pogląd kół poznańskich na tę kwestię.

(k) O bezpośredni wagon Poznań—Wiedeń. W związku z bliskim terminem europejskiej konferencji kolejowej, koła gospodarcze m. Poznania wysunęły wniosek o wprowadzenie bezpośrednich wagonów między Poznaniem i Wiedniem. Za najdogodniejsze uznano następujące pociągi pospieszne: wychodzący z Poznania do Katowic o godz. 15,15 i z powrotem z Wiednia o godz. 23,15. (az)

Z RYNKÓW NABIAŁU

Położenie na rynkach zbytu zarówno w kraju jak i zagranicą pozostało w ub. tygodniu sprawozdawczym od 11. 8.—17. 8. na ogół bez zmiany. Berlin coprawda podwyższył notowanie w dniu 11 bm. o dalszą 1 mk na mk 120,— za 50 kg. franko stacja odbiorcza za I gat. 114,— za 50 kg. fr. stacja odbiorcza za II gat.: 107,— za 50 kg franko stacja odbiorcza za III gat. przy mocnej tendencji, jednakowoż popyt zmalał. To też ceny eksportowe pozostały również bez zmiany.

Położenie na rynku krajowym uległo pewnemu uspokoeniu, a nawet częściowo dała się zauważyć tendencja zniżkowa. Podaż w dalszym ciągu przewyższa popyt w kraju, więc obecne ceny utrzymują się wyłącznie dzięki kontynuowaniu eksportu.

W dniu 16 bm. płacono za jaj a świeże normalnej wielkości 85—90 za skrzyżnię 24 kopowa. Ceny jaj gwarantowanej świeżości wahały się w granicach od zł. 1.05—1.10 za mendel w hurcie.

Bekony. W ubiegłym tygodniu tendencja rynkowa na bekony była mocna. Zwyżka została spowodowana wyprzedaniem dotychczasowych zapasów, znajdujących się w chłodniach. Ceny bekony na giełdzie londyńskiej dn. 11 bm. wyniosły za 1 cwt. (50,8 kg.) w szylingach za bekony irlandzki 86—95, duński 81—84, polski 67—73. W dn. 3 sierpnia br. wysłano z Polski do Anglii ogółem 607.537 kg w porównaniu do 653.383,7 kg w tygodniu poprzednim. Szynek peklowanych wysłano w tymże tygodniu 104.721 kg, gdy w tygodniu poprzednim 101.550,3. Ceny za polskie szynki peklowane w ub. tygodniu wyniosły od 50 do 60 szyl. za 1 cwt.

1 400 pątników wróciło z Częstochowy

W ub. niedziele wyruszyła do Częstochowy z Poznania pod przewodnictwem ks. dyr. Michałowicza największa w obecnym sezonie pielgrzymka, organizowana przez Tow. „Pielgrzym“ w liczbie 1400 osób.

Po nabożeństwie w kościele pobernardyńskim, wyruszył procesjonalny pochód na dworzec, skąd nastąpił wyjazd dwoma pociągami. W Częstochowie powitał pielgrzymkę O. Bogumił i wprowadził ją do kościoła. Program pobytu na Jasnej Górze wypełniły nabożeństwa w kaplicy Matki Boskiej, w kościele i na wałach. W wigilję Wniebowzięcia Najśw. Marii Panny J. Em. ks. biskup Kubina celebrował wieczorne nabożeństwo, poczem wygłosił do tłumów zebranych pod szczytem klasztoru potężne kazanie poświęcone głównie rocznicy zwycięstwa pod Warszawą i zagadnieniu polskiego wy-

chodźstwa.

W samo święto — 15 sierpnia — o godz. 6 przy odsłonięciu cudownego obrazu Matki Boskiej uczestniczyła również pielgrzymka inteligencji francuskiej. Pielgrzymi wzięli też udział w solennym nabożeństwie pod szczytem, które celebrował J. Em. ks. biskup Kubicki, sufragan sandomierski. Kazanie uroczyste wygłosił b. poseł, ks. prałat Wróblewski z Częstochowy. Wieczorem odbyła się procesja marjańska na wałach, prowadzona przez ks. biskupa Kubinę. Na zakończenie jubileuszu 550-lecia sprowadzenia obrazu Matki Boskiej na Jasną Górę odbyły się podniosłe uroczystości.

Pielgrzymka poznańska była najliczniejszą z wszystkich pielgrzymek, które przybyły w tym roku do Częstochowy. Brała udział we wszystkich u-

roczystościach jasnogórskich; rano przy odsłonięciu, wieczorem przy odsłonięciu cudownego obrazu, zwiedziła skarbiec i osoblności jasnogórskie. Zegnana przez OO. Paulinów pielgrzymka wróciła w środę wczesnym rankiem.

Z dworca poznańskiego uczestnicy pielgrzymki udali się pod pomnik Najśw. Serca Jezusowego, skąd po krótkiej modlitwie dziękczynnej i śpiewie „Kiedy ranne wstają zorze“ udali się do domów. (kl).

Uczestnikom pielgrzymki podaje się do wiadomości, że udatne zdjęcia fotograficzne odebrać można w biurze Tow. „Pielgrzym“ przy ul. św. Józefa 5 począwszy od piątku.

Zdjęcia dokonał Foto-Express-Majewski, Poznań.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

KALENDARZYK

Czwartek, 17 sierpnia 1933.

Słońce: wschód 4,37 — zachód 19,15 —
długość dnia 14 godzin 38 min.
Księżyc: wschód — zachód 17,53 — po
1 kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniwers. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 19 st. C. Pochmurno. Wiatr połudn. zach. Ciśnienie atmosferyczne wysokie 749 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 28 st. C. najniższa plus 13 st. C. Ilość opadu 1 mm.

Poziom wody w Warcie według notowań Państwowego Zarządu Wodnego: wczoraj — 0,39 m, dziś — 0,40 m.

Kal. rzk.: Jacek W., Anastazy B. — jutro Helena, Firmin b. w.

Kal. słow.: Miron Św. — jutro Bronisława Św.

Z POZNANIA

— **„BLASZKARZE” W ARESZCIE.** Za oszukańczą grę hazardową w „trzy blaszki” na ulicach miasta, osadzono w areszcie trzech „blaszkarzy”. mianowicie: robotnika Władysława Nowaka (ul. Św. Wojciech 2), robotnika Zenona Jędrzejczaka (Rybaki 28) i robotnika Fraciszka Rogozińskiego z Kościana. (kl)

— **NAJECHANA PRZEZ CYKLISTĘ.** Na Grobli cyklista Aleksander Nowicki (ul. Knapowskiego 10) najechał przechodzącą przez jezdnię Pelagię Chmiel (ul. Woźna 14a). P. Chmiel opatrzyło pogotowie ratunkowe i przewiozło ją do domu. (kl)

— **CZYJ ROWER?** W komisariacie V znajduje się rower męski ze znakiem rejestracyjnym Poznań P. 11377, pochodzący zapewne z kradzieży. (kl)

— **KRADZIEŻ PASZPORTU.** P. Bazylemu Potapowowi (ul. Fabryczna 30) skradziono portfel z paszportem na jego nazwisko i 200 zł gotówki. (kl)

— **WŁAMANIE DO ZBORU EWANGELICKIEGO.** Jednej z ubiegłych nocy włamano się do zboru ewangelickiego w Inowrocławiu. Złodzieje nie wyrządzili jednak poważniejszych szkód, gdyż zabrali tylko ręczniki i szczołki wartości 5 zł. (kl)

— **TRAGICZNA ŚMIERĆ DZIECKA.** W majątności Gołuchów w pow. jarocińskim zginął tragiczną śmiercią 7-letni Stanisław Łyskawka. Podczas zwożenia wody przez Jana Skrzypczaka chłopczyk niezauważony przez woźnicę wskoczył na wóz i upadł pod koła, ponosząc śmierć na miejscu. (kl)

— **ROZSTRÓJ NERWÓW POWODEM SAMOBOJSTWA.** W Ludwinowie w pow. jarocińskim powiesił się 61-letni Ignacy Mróz. Tragicznie zmarły chorował na silny rozstrój nerwów od dłuższego czasu i to było prawdopodobnie powodem rozpaczy czynu. (kl)

— **KLUSOWNICY PORZUCILI KARABIN.** W lasach państwowych na terenie leśniczówki Nowawies Wielka w pow. bydgoskim leśniczy państwowy p. Marcin Sobczak napotkał dwóch klusowników na stanowisku. Przy zbliżaniu się leśnika obaj klusownicy zbiegli i porzucili karabiny wojskowy model 98, natładowany 5 kulami. (kl)

— **WŁAMANIE DO NSPEKTORATU I GAZOWNI.** Jednej z ubiegłych nocy nieznani złoczyńcy włamali się do biur inspektoratu szkolnego w Środzie, wytloczywszy uprzednio szyby. Złodzieje przy pomocy wytrychów i kluczy potawierali szafy i biurka, nie zdołali jednak nic zabrać. Tej samej nocy włamano się do biur gazowni miejskiej w Środzie; złodzieje nie wyrządzili jednak poważniejszej szkody. (kl)

— **ROZZUCHWALENIE SIĘ ZŁODZIEI POŁOWYCH.** Niejednokrotnie dosiłowaliśmy już o rozzuchwaleniu się złodziei połowych, kradnących podczas zniw zboża z pola. W nocy na środę stróż połowy majątności Stanisławowo w pow. gnieźnieńskim napotkał nieznaną złodziei, miotających na polu pszenicę. Aby spłoczyć złodziei, połowi strzelali kilkakrotnie na postrach. Złodzieje odpowiedzili również strzelaniną. Na szczęście jednak nikogo nie raniono. (kl)

— **PIES PRZYCZYNA KATASTROFY.** Na szosie pomiędzy Sowińą a Lubo-mierzem w powiecie jarocińskim uległ nieszczęśliwemu wypadkowi komornik sądowy Ludwik Konarski z Pleszewa. Podczas jazdy na motocyklu wpadł pod koła pojazdu pies, wskutek czego motocyklista wjechał do rowu i pokaleczył się dotkliwie. (kl)

— **POŻAR NA UL. DĄBROWSKIEGO.** Wczoraj w południe zapaliła się na podwórzu przy ul. Dąbrowskiego 100 szopa ze słomą. Przywołana straż pożarna ugasiła ogień przy użyciu dwóch linii węzowych, w przeciągu pół godziny. (kl)

— **WŁAMANIE U JUBILERA.** Jednej z ub. nocy dokonano wielkiej kradzieży z włamaniem w składzie jubilerskim p. Władysława Schwemina w Szamotułach. Łupem niewyśledzonych złoczyńców padła biżuteria, wartości 33 tys. złotych. (kl)

— **KREWKA SIOSTRA.** Do głośnego zajścia doszło wczoraj wieczorem w pewnym mieszkaniu przy Małych Garbarach. W wyniku zatargu w rodzinie G. między córkami a matką, jedna z córek uderzy-

Żonaty pod pozorem obiecane małżeńskich wyłudzał od „narzeczonych” pieniądze

Sąd wymierzył mu za to 1 rok więzienia

Przed sądem okręgowym w Poznaniu stanął w czwartek 17 bm. w charakterze oskarżonego Józef Gońca, mistrz szewski z Kartuz, obecnie w Poznaniu, znany w swoim czasie z licznych afer narzeczonych. Gońca, człowiek żonaty, zawierał przygodne znajomości z pannami, które poszukiwały mężów, i pod pozorem obiecwanego małżeństwa wyłudzał od ofiar znacznie większe sumy

pieniędzy. Ptaszka zdemaskowała jedną z odważniejszych „narzeczonych”, informując o wszystkim policję, która sprawę skierowała do prokuratora.

W wyniku rozprawy Józef Gońca skazany został na 1 rok więzienia. Aresztowano go na wniosek prokuratora natychmiast po rozprawie.

Przewodniczył sędzia s. o. p. Królikowski, oskarżał prokurator Góralewicz.

Echa zabójstwa w Prochach pod Śmigłem

Z Śmigła donosi (ms): Jak już donosiliśmy w Prochach pod Śmigłem Stanisław Barski zabił swego 82-letniego ojca Józefa Barskiego. Dzisiaj podajemy bliższe szczegóły tego straszego zabójstwa:

W rodzinie Barskich od pewnego już czasu istniały liczne zatargi na tle niepunktualnego wydawania przez syna ojcu wymiaru. W krytycznym dniu bawił Stanisław Barski na jarmarku w Rakoniewicach i gdy powrócił w nieco podchmielonym stanie, zastał w domu nadesłane ze sądu doniesienie o wniesionej na niego przez ojca skardze o wymiar.

Wziąwszy owe pismo pobiegł na podwórze do drewnika, gdzie znajdował się ojciec. Pokazując otrzymane pismo zaczął ojcu czynić różne wymówki. Starzec rozgniewany wymówkami nakazał mu podniesionym głosem opuścić szopę, a gdy tenże tego nie uczynił, starzec schwył obok stojący kij i uderzył nim syna z całej si-

ły w twarz, kalecząc mu nos. Skutkiem tego wywiązała się pomiędzy Barskimi bójka, w wyniku czego powalił syn ojca twarzą na ziemię, poczem opamiętawszy się wybiegł z szopy i podążył do Wielichowa na policję, by poskarżyć się na ojca. Przewodnik policji w Wielichowie widząc pijanego polecił mu dopiero po wytrzeźwieniu przyjść z zamierzonym doniesieniem.

Zaledwie jednak Stanisław Barski opuścił biuro posterunku, doniesiono z Proch, że Józef Barski nie żyje, zamordowany przez syna. Przeprowadzone na miejscu badania komisji sądowo-lekarskiej wykazały, że starzec zmarł wskutek uduszenia się i z braku powietrza. Powalony bowiem przez syna twarzą do ziemi z powodu swej tuszy i osłabienia nie mógł się podnieść i w ten sposób zakończył życie.

Stanisława Barskiego aresztowano i osadzono w więzieniu w Śmiglu.

Na dworcu w Poznaniu

nabywać można „Kurjer Poznański” w kioskach „Ruchu” już od godz. 15,00. Z dogodności tej korzystać winni wszyscy wyjeżdżający z Poznania południowymi pociągami.

Cena za egzemplarz 20 gr.

Ofiara kąpieli

Ze Zduńskiej Woli donosi (zs): W środę po południu kapał się w Warcie pod Struśkiem 27-letni Alfred Mikolajewski ze Zduńskiej Woli. Tonącemu pospieszył natychmiast z pomocą p. Gilchner, wydobył już jednak tylko martwe ciało topielca. Przywołany lekarz dr. Wróblewski stwierdził śmierć. (Tel. wł.)

Wielki pożar w Kaliszu

Z Kalisza donosi (kk): 16 bm., około godz. 5 popoł. powstał pożar w fabryce lalek Szrajera, przy ul. Niecałej 6. Wskutek nieostrożności robotnicy fabrycznej, ogień został zaproszony w składzie materiałów łatwopalnych, mieszczących się na III piętrze. Ogień szybko rozniósł się po całym piętrze, wdzierając się następnie na drugie i pierwsze piętro. Dzięki szybkiej akcji ratunkowej kaliskiej Ochotniczej Straży Ogniowej, ogień po kilku godzinach zlokalizowano. Skończyło się na spłonięciu trzeciego piętra fabryki i niektórych działów na drugim piętrze. Do pożaru przybyły również Müllerowska (fabryczna) i okoliczne wiejskie straż. Straty są b. znaczne.

ła swą siostrę gorącym rondlem w głowę i zraniła ją tak ciężko, że przywołać musiano Pogotowie Lekarskie (tel. 55-55). Po zaszyciu ran i nałożeniu bandażu, pozostawiono poranioną w leczeniu domowym. Krewka siostra zbiegła po wypadku. (kl)

Z POZNANSKIEGO

— **CZARNKÓW.** (Siedziba inspektora szkolnego.) Władze szkolne przystąpiły do tworzenia obwodowych inspektoratów szkolnych, powierzając jednemu inspektorowi 3 powiaty. Tutejszy obwód szkolny tworzą powiaty: obornicki, szamotulski i czarnkowski, z siedzibą inspektora w Obornikach.

— (Nauka.) Kierownictwo Szkoły Dozskształcającej Zawodowej komunikuje, że nauka rozpoczyna się 21 bm. o godz. 17. Zapisy do szkoły odbędzie się 21 i 22 b. m. w godzinach od 16 do 18. Spóźnione zgło-

Następne Pociągi Popularne Orbisu: DO GDYNI: od 24 do 27 sierpnia za zł 14,80 DO CZĘSTOCHOWY: od 25 do 27 sierpnia za zł 12,15; DO WILNA — OSTREJ BRAMY i NA TARGI: od 2 do 7 września za zł 23,—, ng 4913

czącym cechów miejscowych i dla rzemiosła położył duże zasługi. Był także śp. Zmarły gorącym patriotą, chętnym do pracy narodowej, uczynnym współobywatelom a dzieci swoje wychował na dobrych synów Ojczyzny. Cześć Jego pamięci!

— (Przejęcie Gimnazjum Miejskiego przez Kongregację Księżąt Filipinów.) W wykonaniu umowy z dnia 10 bm., zawartej z Kongregacją Księżąt Filipinów na św. Górze, ci ostatni objęli dnia 11 b. m. zarząd nad Gimnazjum Miejskim na lat 6. Życzyć by należało, aby gimnazjum gostyńskie, uznane jako eksperymentalne, utrzymane zostało przez Kongregację na tym wysokim poziomie, na jakim się dotąd znajdowało. Dyrektorem gimnazjum będzie długoletni profesor p. L. Kapcia.

— **JAROCIN.** (Złot okręgowy S. M. P.) W ub. niedzielę odbył się wspaniały zlot Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej przy udziale około 200 członków z 12 szlendariami, Mszę św. odprawił patron miejscowego S. M. P. ks. wikariusz Napierała. Po mszy św. wyruszył pochód ulicami miasta poprzedzony orkiestrą kolejową. Po skończeniu pochodu odbyło się uroczyste zebranie przedzłotowe, które zagał patron okręgowy ks. prob. Rosa z Potarzycy, witając młodzież S. M. P. i licznie zebranych gości. Do stołu prezydalnego powołano emerytowanego inspektora szkolnego p. Śmigielskiego, ks. Napierałę i p. Tobolskiego oraz delegata Związku p. Dorożalę z Poznania. Po odczytaniu porządku obrad przez ks. patrona okręgu, członek S. M. P. Jaraczew wygłosił deklamację „Reduta Ordona”. Krótkie, lecz piękne sprawozdanie wygłosił prezes okręgowy. Rozwój S. M. P. w okręgu jarocińskim przybiera coraz szersze kręgi i obejmuje 39 stowarzyszeń pracujących intensywnie i ochoczo. Bardzo zajmujący referat wygłosił delegat Związku p. Dorożala nawołując młodzież do wiernej służby w obronie wiary, narodowości oraz całości granic Rzeczypospolitej. Odpowiedziem Boże coś Polskę zakończono przedpołudniową uroczystość. Po południu przy licznych udziałach młodzieży odbyły się zawody sportowe w ogrodzie Bractwa Kurkowego.

— **KORONOWO.** (Pożar w Łącku Wielkim.) W dniu 8. bm. wybuchł pod nieobecność gospodarzy pożar w zabudowaniu rolnika Michalskiego. Ogień rozwinął się szybko i przeniosł się na zabudowania rolnika Reterskiego. Pożarem zagrożone były z powodu silnego wiatru i inne zabudowania. Ogień ugasiła Ochotnicza Straż Pożarna. Zabudowania Michalskiego spalone doszczętnie, z częściowym zbiorom zniw; Reterskiego stodoła i chlew uległy również zniszczeniu, resztę zdołano uratować. Straty tylko częściowo pokrywa ubezpieczenie.

— **KOŚCIAN.** (Zjazd włościanek.) W dniu 20. bm. odbędzie się w Kościanie zjazd kobiet katolickich i włościanek. Obrady odbywać się będą w sali Sokoła. (Kronika policyjna.) W majątności Białcz i Choryń popełniono szereg kradzieży owsa z pola; sprawców ujęto i osadzono we więzieniu. W Darnowie skradziono Wojciechowi Hetmanowi ze stajni szory, wartości około 100 złotych.

— **KOZMIN.** (Koncert.) W niedzielę odbył się trzeci z rzędu koncert Kola Muzycznego im. Moniuszki. Koncert symfoniczny obejmował utwory Moniuszki, Wieniawskiego, Różyckiego, Wagnera, Brahmsa, Griega, Drla i Jana Straussa i odbył się przy współudziale p. Michalakówny (sopranistki) p. W. Rogala (pianisty) p. R. Broka (skrzypka) i p. Franciszka Budy (tenora). Piękny i obfity program koncertu pod kierownictwem dyrygenta p. Witolda Rogala wykonany był przez zespół muzyków i solistów wzorowo, przez co zasluzono sobie na liczne

KRATKI SĄDOWE

Za kradzież 20 000 zł — Ukarany spryt Icka Mojżesza — Niesumienny komornik dostał 3 lata więzienia

Przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu toczył się proces przeciwko Stefanji Kubiakównie z Poznania, oskarżonej o kradzież 20 000 zł z pewnego banku, Kubiakówna przed sądem okręgowym skazana została na 18 miesięcy więzienia. Sąd Apelacyjny wyrok I instancji zatwierdził. Przewodniczył rozprawie sędzia s. a. p. Cyprjan.

Icek Mojżesz z Kalisza nie jest taki głupi, na jakiego wygląda. Gdy tylko dowiedział się, że jego przyjacielowi Seidenbergowi i Jaskólskiemu Józefowi z Poznania nadeszły w specjalnych walizkach zamówione towary, wykorzystał ich nieobecność w domu, poszedł i zabrał walizki, jak swoje. Wiele było kłopotu, zanim sprawcę wykryto i łup lekko zdobyty ptaszki odebrano, ale ostatecznie sprawa znalazła

się w sądzie okręgowym w Poznaniu, który Icka Mojżesza skazał na rok więzienia.

Na rynku wewnętrznym ukazały się w swoim czasie falsyfikaty proszku „Radjon”, fabrykacji firmy Schicht. Po długiej obserwacji ustalono, że falsyfikaty sprzedawał Walerjan Rembowski, który je również fabrykował. Sprawa oparła się o sąd. W czwartek, 17 b. m. sąd okręgowy w Poznaniu skazał Rembowskiego na 6 miesięcy więzienia z zawieszeniem na lat 5.

Przed sądem okręgowym w Ostrowie toczył się proces przeciw komornikowi sądowemu Mikstackiemu z Jarocina, który w swoim czasie sprzeniewierzył 13 000 zł pieniędzy służbowych. Sąd skazał niesumienego komornika na 3 lata więzienia.

oklaski oraz uznanie całej zebranej publiczności.

(Mecz tenisowy). 13. bm. odbyły się rozgrywki tenisowe między reprezentacjami Koźmina i Gostynia z wynikiem 3:1 na korzyść Koźmina.

(Z życia Hallerczyków). Pierwsze miesięczne zebranie nowozałożonej placówki Hallerczyków odbędzie się w niedzielę 20. bm. o godz. 14 w lokalu p. Grodzkiej.

— * **KÖRNİK.** (Nowy król kurkowy). W tegorocznym strzelaniu zniwmem Bractwa Kurkowego godność króla zniwmem zdobył p. Czesław Antkowiak, rycerzy zaś pp. St. Figaszewski i N. Grząślewicz.

— * **OBORNİK.** (Z rak niemieckich). Nieruchomość w Obornikach przy ulicy Obrzyckiej nabył drogą kupna z rak niemieckich od p. Zofii Banfeld z Obornik p. Boćkowski z Warszawy.

(Z życia harcerzy). W niedzielę 13. bm. obchodziła II drużyna harcerzy im. Stefana Czarneckiego 10-lecie swego istnienia. O godz. 10 zebrały się stowarzyszenia i delegacje na placu szkolnym, skąd udano się do świątyni. Mszę św. odprawił oraz kazanie wygłosił ks. wik. Tomczak. Bezpośrednio po mszy św. odbyła się w auli gimnazjum miejskiego uroczysta akademja. Sprawozdanie z 10-ciolecia złożył p. Minkus. W dalszym ciągu nastąpiły przemówienia. Zakończenie uroczystości nastąpi 15. bm. poświęceniem przystani nad Wartą.

— * **OSTRÓW.** (Obchód „Cudu nad Wisłą”). Z okazji pamiętnej rocznicy „Cudu nad Wisłą” miasto przybrało odświętną szatę, niezliczone flagi ozdobiły domy, ulice ożywiły się. W poniedziałek o zmierzchu przeszedł ulicami miasta capstrzyk. Nazajutrz o godz. 9 m. 15 odprawiona została msza św. połowa na dziedzińcu kościelnym. Przed ołtarzem zajęły miejsce władze. Wojsko stanęło w długich szeregach, liczne sztandary organizacyj skupiły się przy ołtarzu. Po mszy św. nastąpił przemarsz oddziałów wojskowych i wojskowo-wychowawczych ulicami miasta. Powódź kwiatów ściełła im drogę, rzuconą z okien i balkonów domów przez nasze panie. Po południu na strzelnicy Bractwa Kurkowego odbyła się zabawa ludowa.

— * **PLESZEW.** (Zawody tenisowe.) Turniej tenisowy o mistrzostwo Pleszewa zgromadził na kortach przy stadionie sportowym 70 p. prawie wszystkich tenisistów naszego miasta. W grze mieszanej zwyciężyła para Wizińska Eugenia i Makowski Edward, bijąc parę Radomską Irenę i Spychałowicz Mieczysława 5:7, 6:1, 6:1. W „singlu” pań p. Wizińska Eugenia pokonała pewnie p. Radomską Irenę w stosunku 6:1, 6:2. Grę podwójną wygrali pp. Makowski Edward i Szóstak Antoni, bijąc pp. Krzyżana Bogdana i Helwiga Stefana 6:4, 5:7, 6:3. Do gry pojedynczej panów stanęło blisko 20 tenisistów; zwyciężył Krzyżan, bijąc Cichońskiego 6:0, 6:2, 6:3.

— * **SIERAKÓW.** (Pożar w zabudowaniach kopalni węgla.) Dnia 14. bm. wybuchł pożar w zabudowaniach dawniejszej kopalni węgla brunatnego. Spaliły się dwie szopy oraz dwie kozy. Pożar spowodował 6-cioletni chłopiec, który spał opodal bydła i, mając przy sobie zapaliki, szopy podpalił.

(„Cud Wisły”). Dnia 15. bm. obchodził Sieraków uroczystości święto „Cudu Wisły”. W dniu 14. bm. o godz. 20 urządzono capstrzyk wszystkich towarzyszy w mieście z dwiema orkiestrami na czele; na zakończenie na rynku odśpiewano „Rotę” i „Wszystkie nasze dzienne sprawy”.

Dnia 15. bm. odbył się wymarsz towarzyszy na nabożeństwo, które odprawił ks. proboszcz Peik; kazanie wygłosił ks. wikariusz Wolny. Po nabożeństwie uformował się pochód, krocząc ulicami na rynek. Bardzo piękne przemówienie z okazji święta wygłosił ks. prob. Peik, a chóór S. M. P. odpiewał dwie piękne pieśni. Okrzykiem na cześć Rzeczypospolitej i prezydenta oraz odśpiewaniem „Roty” zakończono południową uroczystość. Wieczorem o godz. 20 w dniu 15. bm. odbyło się palenie ognisk. Miasto przez cały dzień było udekorowane.

— * **ŚMIGIEL.** (Śmiertelny wypadek). 29-letniej Helenie Samuel z Żegrówka wydarzył się podczas pracy w kuchni straszny wypadek. S. zajęta była w kuchni gotowaniem i podczas przestawiania garnków na piecu zapaliła się na niej odzież. Nieszczęśliwa doznała tak wielkich poparzeń, że wkrótce po wypadku zmarła.

(Osobiste). P. hr. Alfred Zółtowski z Czacza ukoończył na Uniwersytecie w Paryżu studia na wydziale leśniczo-ekonomicznym.

(Z życia S. M. P.) Zebraniu plenarnemu S. M. P. przewodniczył prezes p. Leon Dratwiński, który równocześnie wygłosił ciekawy referat p. t.: „Jan III. Sobieski”. Następnie sekr. p. Maciejewski zdał relację ze zlotu okręgowego S. M. P., który odbył się w Kościanie, poczem w komunikatach zarządu omawiano sprawę wzięcia udziału w pielgrzymce okręgowej do Górki Duchownej.

— * **STRZELNO.** (1 komunja dzieci). W kościele parafjalnym odbyła się uroczystość przyjęcia dzieci do 1. komunji św. Mszę św. odprawił ks. prał. Czechowski a kazanie od stopni wygłosił ks. wikary Czerniak. Po skończonej uroczystości odbyło się na dziedzińcu kościelnym wspólne zdjęcie, poczem dzieci odebrały z rąk ks. prałata obrazki pamiątkowe. Zaznaczyć wypada, że Panie z Stow. Pań św. Wincentego a Paulo zaku-

Adwokat bydgoski sprzeniewierzył depozyty

Sąd skazał go na więzienie, grzywnę i utratę praw obywatelskich

Z Bydgoszczy donosi (fg): Przed sądem okręgowym toczył się proces karny przeciwko bydgoskiemu adwokatowi, Stanisławowi Żelaznemu, oskarżonemu o przywłaszczenie sobie 800 zł, przesłanych na spłatę obciążeń hipotecznych na domu Stanisława Bukowskiego, przebywającego na robotach we Francji. Adw. Żelazny sprawy swego klienta nie załatwił, a pie-

niądze zatrzymał dla siebie. Drugie sprzeniewierzenie na sumę 4.500 zł miało miejsce z depozytem, złożonym u adwokata przez niejakiego Andziejewicza. Sąd skazał adw. Żelaznego na półtora roku więzienia oraz 3.650 zł grzywny z ewentualną zamianą jej na rok aresztu. Poza tem sąd pozbawił oskarżonego praw obywatelskich na lat pięć.

Jak puszczano w obieg fałszywe dziesięciozłotówki

Sensacyjna afera w Bydgoszczy — Dotąd aresztowano 8 osób

Nasz korespondent bydgoski (fb) donosi:

Zbrodnicza afery puszczania w obieg fałszywych dziesięciozłotówek srebrnych jeszcze nie jest całkowicie ujawniona. W związku z nią aresztowano dotychczas 8 osób.

Zdaje się, że dostawcą monet fałszywych do Bydgoszczy był krawiec Jan Klein, który odbywał częste podróże między Bydgoszczą i Gdańskiem i który swego czasu był zamieszany w afere sprowadzania z zagranicy kokainy. Zysnarski, pełniący od kilku zaledwie tygodni funkcje kasjera w nadleśnictwie Jachcice, spotkał się z Kleinem przy kieliszku i zapewne w stanie podchmielnym zgodził się na przyjęcie od niego pierwszego transportu fałszywych dziesięciozłotówek. Dalsze „transzacje” odbywały się prawdopodobnie przy takiej samej okazji, przyczem Klein, chwyciwszy już raz Zysnarskiego w sieci, zmuszał go do dalszych zbrodniczych manipulacji.

Puszczanie w obieg fałszywych monet odbywało się w ten sposób, że Zysnarski do rulonów dziesięciozłotówek, otrzymywanych z Banku Polskiego, kładł po kilka sztuk fałszyfkatów, wymieniając je na dobre monety. Rulony te szły do podwładnych nadleśnictwu leśniczych, którzy wypłacali wynagrodzenie robotnikom leśnym.

Skąd pochodziły fałszyfkaty i gdzie była ich fabrykacja, dotychczas nie ustalono. Wszelkie poszlaki jednak zdają się wskazywać na Gdańsk lub jedną z miejscowości na terenie wolnego miasta, jako na siedlisko fałszerzy.

Zysnarski liczy lat 34 i doniedawna cieszył się dobrą opinią. Brał czynny udział w pracach społecznych i w rozmaitych organizacjach powierzano mu nawet poważne funkcje reprezentacyjne. Dopiero w ostatnim czasie wpadł w złe towarzystwo i zeszedł na manowce.

Echa wiecu „sanacji” w Uniejowie

Z Turka donosi (sd.): Agitator „sanacyjny” Waczyński zorganizował w Uniejowie, w dniu odpustu, wiec publiczny na rynku, na który przybyło dużo słuchaczy, chociaż z innych obozów politycznych. Gdy p. Waczyński zaczął przemawiać, publiczność zareagowała przeciwko mówcy, a następnie zmusiła go do opuszczenia trybuny. W obronie p. Waczyńskiego wystąpiła policja.

W kilka dni potem 23 obywateli tureckich otrzymało wezwanie do stawienia się na rozprawę karno-administracyjną w starostwie o zakłócenie spokoju publicznego na wiecu p. Waczyńskiego. W wyniku rozprawy wszyscy oskarżeni ukarani zostali grzywną od 200 do 500 zł. Skazani wnieśli przeciw wyrokowi odwołanie do sądu.

piły odzież dla dzieci rodziców niezamożnych.

(Wycieczka do Kalisza). Pod przewodnictwem ks. prał. Czechowskiego udała się do Kalisza wycieczka Sekcji Panień przy Sodaliji Marjańskiej. Staraniem Tow. Kupców w Strzelnie odbyła się wycieczka do Ciechocinka. Wycieczkowicze poza zdrojowiskiem zwiedzili Włocławek i okolice.

(Kolonja). Do Strzelna przybyło na 4-tygodniowy pobyt 20 dzieci z Francji Północnej; 2 — z Niemiec. Na dworcu strzeleckim nastąpiło bardzo serdeczne przyjęcie dzieci. Przybyłe dzieci zamieszkały w gmachu b. starostwa powiatowego.

Z Westfalji przybyło na miesięczną kolonję letnią przybyło z Polskiego Górnego Śląska 17-dzieci z rodzin robotniczo-górnich. Z okazji urządzenia kolonji zwraca się komitet do społeczeństwa z gorącym wezwaniem i prośbą o ofiary na tak doniosłą akcję, jaką są kolonje. Ofiary w naturaljach przyjmuje p. Daszyński, a ofiary w gotówce uprasza się składać na ręce p. starosty Stepińskiego.

(Sąd grodzki w Strzelnie). W najbliższym czasie przeniesiony zostanie sąd grodzki do b. gmachu szkoły wydziałowej przy ul. Kolejowej. W związku z przeniesieniem sądu gmach szkoły zostanie odpowiednio przebudowany i przystosowany do wymogów, odpowiadających gmachowi sądowemu. (mc)

— * **SWARZĘDZ.** (Wiec Stron. Narodowego). W niedzielę 20. bm. o godz. 2 po południu odbędzie się wielki wiec Koła Stronnictwa Narodowego na sali Hotelu Polskiego. Zarząd Koła uprasza członków i sympatyków o liczny udział.

(Rewizja kasy miejskiej). W ub. piątek odbyła się w Swarzędzu rewizja kasy

Z BYDGOSZCZY

Drugi proces „Prawdy w oczy”. W ub. poniedziałek miał się odbyć przed sądem okręgowym w Bydgoszczy, drugi proces redaktora odpowiedzialnego tygodnika „Prawda w oczy”, wytoczony przez b. decernenta elektrowni, radcę inż. Regameya, który poczuł się obrażony temi samymi artykułami, co firma budowlana „Rika”. Do rozprawy nie doszło, bowiem oskarżony Fabrycy zgodził się na odwołanie zawartych w artykułach zarzutów, jako opublikowanych wskutek błędnego zrozumienia dostarczonych redakcji „Prawdy w oczy” informacji. Odwołanie to wraz z przeproszeniem p. Regameya ma się ukazać w najbliższym numerze „Prawdy w oczy”.

— **Autobusem z Warszawy nad morze.** W niedzielę, 20. bm. przybyła do Bydgoszczy autobusowa wycieczka krajoznawcza w podróży z Warszawy wzdłuż biegu Wisły do morza. Wycieczka zatrzyma się w Bydgoszczy kilka godzin, poczem ruszy przez Chełmno, Grudziądz, Gniew do Bałtyku. W powrotnej drodze wycieczka zatrzyma się powtórnie w Bydgoszczy 24. bm.

— **Osobiste.** Prezes dyrekcji poczt i telegrafu, p. Słojewski, powrócił z urlopu i objął urzędowanie.

— **Wymarsz pułków bydgoskich na manewry.** W środę stacjonowane w Bydgoszczy pułki wyruszyły na doroczne manewry w okolice Poznania.

— **Jeszcze sprawa zniżki czesnego.** Komitet rodzicielski, wyłoniony z grona urzędników państwowych, kształcących swoje dzieci w szkołach miejskich i prywatnych przeprowadził konferencję z magistratem oraz z dyrekcjami poszczególnych szkół, domagając się obniżki czesnego o 50 proc. Sprawa tą magistrat zajmie się na najbliższym swoim posiedzeniu w nadchodzący poniedziałek. Komitet rodzicielski w razie niemożności obniżenia tak poważnie czesnego zamierza wystąpić z żądaniem upaństwowienia miejskiego gimnazjum żeńskiego, miejskiej szkoły handlowej oraz liceum handlowego Izby Przemysłowo-Handlowej.

— **Sprawa dyrektora gimnazjum im. Kopernika** nie jest jeszcze rozstrzygnięta. Wysunięty przez magistrat kandydat, dr. Kazimierz Łuczewski, zwolniony przed niedawnym czasem wizytator szkół średnich w kuratorjum poznańskim, nie uzyskał zatwierdzenia min. w. r. i o. p. Magistrat m. Bydgoszczy, jako właściciel tego gimnazjum, wykładający na jego utrzymanie poważne kwoty, mógł być, naszym zdaniem, energiczniej domagać się honorowania przez państwowe władze szkolne jego decyzji. Wolał jednak skapitulować i ogłosił konkurs na stanowisko dyrektora z terminem zgłoszeń do 26. bm.

— **Chłopiec pod kołami samochodu.** We wtorek pod wieczór samochód osobowy 12320 na ul. Kaszubskiej róg Hetmańskiej przejechał 9-letniego Sylwestra Ciemińskiego, zam. przy ul. Hetmańskiej 2. Chłopiec wpadł nagle na jezdnię w chwili, gdy przejeżdżał w stronę dworca samochód, kierowany przez Feliksa Falarezyka i odniósł poważne okaleczenia głowy oraz wstrząs mózgu. Tym samym samochodem w stanie bezprzytomnym przewieziono go do szpitalika św. Florjana. Dnia następnego ofiara wypadku odzyskała przytomność, lecz stan jej jest w dalszym ciągu poważny.

— **Włamania do spółdzielni rzeźniczej.** Nocy środowej włamali się nieznanymi sprawcy do Spółdzielni Rzeźniczej przy ul. Jagiellońskiej 52 i skradli 2 skrzynie smalcu oraz większą ilość jeli.

— **Kradzieże:** Janowi Modrakowi, zam. przy ul. Ścieżka 33, skradziono ubranie podczas kąpieli w starym kanale w pobliżu IV śluzy. — Kazimierzowi Ziętkowi, zam. przy ul. Grunwaldzkiej 170, skradziono ze stadjonu miejskiego, na którym od pewnego czasu pracował, narzędzia stolarskie. Jest to jeden z aktów zemsty, dokonywanej w ostatnich czasach przez zwolnionych z pracy robotników na tych, którzy nadal przy pracy pozostali.

— **Ujeto 3 osoby** za kradzież, 1 za opilstwo, 1 poszukiwaną przez władze.

— **Dyżury aptek** od 16—20 sierpnia: apteka Centralna, ul. Gdańska, i apteka Pod Lwem na Okolu.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: H. K. z podziękowaniem za wysłuchaną prośbę 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 452,40 zł.

Na chleb św. Antoniego: Czesława H. z podziękowaniem za otrzymane łaski 25 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 40 zł.

TEATRY

Z Teatru za 50 groszy

Dziś po raz ostatni przepiękna rewija pod tyt. „Królestwo Operetki”, której sukces artystyczny przeszedł najsmielsze oczekiwania.

Jutro premiera nowej rewelacyjnej rewiji pod tyt. „Zaczynamy o 8-mej”. Jak świadczy sam tytuł rewiji, nowy program zaczynać się będzie o ósmej wieczorem. W programie dużo humoru, śpiewu i tańców.

Przedsprzedaż biletów w firmie Szrejnbrowski w Poznaniu, ul. Gwarna.

Z POMORZA

— * **GRUDZIĄDZ.** (Złodziejki). Właścicielowi zakładów ogrodniczych Aleks. Peikerowi w Michału skradziono z cieplarni 2 ctr. pomidorów, z którymi złodziej, jak stwierdzono, zbiegł do Gdańska. — Na skutek interwencji policji w Gdyni aresztowano w Grudziądzu 18-letnią Annę Turzyńską, która przed kilku dniami skradła pewnemu znajomemu 800 zł. T. która zamieszkała w jednym z najlepszych hoteli w Grudziądzu, zdołała zarwać w krótkim czasie liczne znajomości z młodymi, dobrze ustosunkowanymi ludźmi. Nieoczekiwane aresztowanie złodziejki wywarło wśród jej adoratorów wielkie rozczarowanie.

(Wycieczka krajoznawcza). Tow. Krajoznawcze w Grudziądzu urządziło autobusem pod kierownictwem ks. dr. Łęgi wycieczkę do Tucholi, w której wzięło udział 30 osób. Wycieczka zwiedziła słynne Sartowice, Świecie, Przysiersk, Bukowiec, wreszcie urocz. „Piektło” nad Brdą i kopalnię węgla brunatnego w Pile. W Tucholi wycieczka zwiedziła ciekawe zbiory geograficzno-histeryczno-regionalne, które przed 2 lata zapoczątkował z doskonałym wynikiem prof. Szynkiewicz, rodowity Pomorzaniec.

— * **STAROGARD.** (Przesiedlenia w policji). W tut. powiecie przeniesieni zostali na równorzędne stanowiska następujący komendanci posterunków: p. przewodnik Borsuk ze Starogardu do Skórcza, p. przed. Kubisiak ze Skórcza do Zblewa, p. przed. Klunder z Zblewa do Starogardu. Również st. post. Piłski przeszedł ze Starogardu do Osieczny, jako komendant tamt. posterunku.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

WIĘC MOŻNA SIĘ OBYĆ BEZ ZEZWOLENIA ZASPU...

Z Warszawy donoszą nam (tw):
Teatry szymonowskie przeszły, jak wiadomo, pod egidę t. zn. Towarzystwa Szerzenia Kultury Teatralnej, które jest kreacją sanacyjną i będzie rozporządzało poważną subwencją rządową. Dyrektorów jest dwóch, p. J. Kaden-Bandrowski (który wreszcie urzeczywistnił w ten sposób swoje długoletnie zabiegi o jakąś dyrekturę teatru) oraz dr Arnold Szymon. Zaraz na początku doszło do tarć między nową instytucją, a Związkiem Artystów Scen Polskich. Związek ten po katastrofie prowadzonego przez siebie warszawskiego Teatru Artystów przystąpił do własnych imprez, które pochłonęły mnóstwo związkowych pieniędzy i naraziły aktorów na nędzę. Niemniej upiera się przy dyktowaniu dyrekcjom warunków, pod jakimi mają teatry prowadzić i w dalszym ciągu rozdziela swoje „pozwolenia” zwane „konwencjami”.

Z powodu tych uroszeń dochodzi między dyrekcjami, a ZASP-em do starć, które utrudniają i tak niełatwe położenie scen polskich i odwiekają aktorom zapewnienie engagementu na nadchodzący sezon. Spór taki wywiązał się niedawno z dyrekcją byłych teatrów miejskich, a teraz z teatrami szymonowskimi. W obu przypadkach pretensje ZASP-u spotykały się z ukrośnieniem, ale podczas gdy b. teatry miejskie podpisały jednak jakąś „konwencję”, teatry szymonowskie w ogóle bez niej się obeszły. W dziennikach ukazał się komunikat, z którego wynika, że teatry szymonowskie, względnie Towarzystwo Szerzenia Kultury Teatralnej wymogło na ZASP-ie

rezygnację z „konwencji”, w której miejsce został podpisany „specjalny protokół”, stwierdzający przedewszystkiem to, że... „konwencji” nie będzie. Otóż jako jeden z najważniejszych motywów podano w komunikacie, iż ZASP. „wyjątkowo odstępuje od zasady zawarcia konwencji i nie żąda żadnych gwarancji finansowych” — „ze względu na poparcie, jakim cieszy się to Towarzystwo w sferach rządowych”. Natomiast stwierdza komunikat, że „konwencja we wszystkich innych teatrach obowiązuje”.

Przypominamy, że przez szereg lat ZASP obkładał widzów i dyrekcje haraczem na swoją korzyść, ściągając olbrzymie sumy za dopłaty do biletów, przeznaczane rzekomo na pomnik Bogusławskiego i na Dom Aktora, tj. na imprezę hotelowo-kawiarnianą, która miała dostarczyć posad ludzimi, zbliżonym do sfer rządzących ZASP-em. Opinia publiczna domagała się wielokrotnie, aby haracz ten został z urzędu zakazany, a przynajmniej aby ZASP musiał z tych pieniędzy zdawać publicznie sprawę, jako że były pobierane w drodze „dobrowolnych datków”. Nawoływania te pozostały bez echa i dopiero w bankrutwie Teatru Artystów okazało się — chociaż niezbyt jasno — jaki los spotkał ściągane z widzów sumy. Tem bardziej więc jest teraz na czasie powtórzyć wezwanie o dokładne wyliczenie się ZASP-u ze ściąganych sum, które są groszem publicznym. Odpowiedni nacisk sfer właściwych rządowych na ZASP byłby bardzo na miejscu. Idzie tylko o to, aby chciano go wykonać.

wybitni nie będą się już usuwali od granic ról niepierszorzędnych lub niewielkich (na ilość arkuszy).

Teatr regionalny w Zakopanem został założony przez miejscowych literatów i artystów. Nosi on nazwę „Orkanowy teatr regionalny” jest bowiem poświęcony uczczeniu pamięci nieodżałowanego pisarza Podhala. Pierwsze przedstawienie odbyło się d. 15. b. m. odgierano sztukę podhalańską Heleny i Jerzego Rytardów p. t. „Podhale tańczy” w dekoracjach Rafała Malczewskiego. Następnie odegrana będzie komedia tychże autorów p. t. „Karczma”. Reżyseruje J. Rytard.

OCHRONA ZABYTEKÓW

Kraków ku czci Stosza. Piszą nam z Krakowa (k): Rocznicę Stoszowską uczcili chwalebnie „Sztuki Piękne”, wydając zeszyt poświęcony Oltarzowi Marjackiemu. Mieści ona rozprawę prof. dr. Tadeusza Szydłowskiego o polichromii oltarza oraz prof. T. Seweryna rzecz o warsztacie malarstwa Stosza. Reprodukcje są obfite i wykonane wspaniale. Na wstępie numeru zamieszczono dwie osobne planse w wielobarwnej rotograviurze, które wyobrażają anioła z płaskorzeźby „Zwiastowanie” oraz część płaskorzeźby „Ofiarowanie N. P. Marji w świątyni”. Ponadto mamy osiem rotograviur jednobarwnych i 12 reprodukcji siatkowych w tekście. „Sztuki Piękne” utrzymują i w dziesiątym roczniku swój wysoki poziom, a zeszytem Stoszkim dobrze się zasłużyli historii sztuki i pamięci genialnego artysty.

KRAJOZNAWSTWO

Przewodnik po grotach w Krzywcu. Lwowski geolog i petrograf, dr. Wiktor Nechay zbadał sławne grotty gipsowe w Krzywcu; wynikiem tych badań jest krótki lecz wyczerpujący: „Przewodnik po jaskiniach w Krzywcu”. Wydano go staraniem Podolskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Tarnopolu. Z estetycznej, choć skromnie wydanej książeczki, dowiadujemy się o wspaniałej unikatce przyrodniczej, jaki tworzą rozległe grotty w krystalicznym gipsie na stokach jaru rzeczki Cyganki, dopływie podolskiej Niezławy. Miasteczko Krzywce znajduje się w pobliżu Borszczowa a okolice obfituje w piękne widoki oraz zabytki historyczne (odrestaurowana baszta zamku Kąckich z XVII wieku). Jaskinie były znane już w 1721 roku — wspomina o nich ks. Rączyński, jednakowoż pamięć o tych podziemnych dziwach wygasła i dopiero w 1908 roku „odkryto” je ponownie. Dziś, dzięki staraniom Podolskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego jaskinie udostępniono, bacząc aby ochrona przyrody miała w tem swe prawa. Wobec licznych wycieczek krajoznawczych na Podole nie należy ominąć Krzywca, gdyż warto poznać jedne w całej Polsce grotty w pokładach gipsu. Zwiedzającym przewodnik dra W. Nechaya bardzo się przyda. J. M.

Stefan Inglot: „Koloni w średniowiecznej Alzacji”. Kraków, 1933. Pol. Ak. Um. Rozprawy Wydz. Historyczno-Filozoficznego. S. II, T. 43, nr. 5.
Jan Kuczyński: „Roboty linowo-żaglowe na stopień żeglarski”. Warszawa, 1933. Główna Księgarnia Wojskowa.
Marja Dhuska: Rytm spółgłoskowy polskich grup akcentowych”. Kraków, 1933. Pol. Ak. Um. Prace Komisji Językowej. Nr. 20.

PADEREWSKI O MUZYCE I O SOBIE

Zwracając się myślą i uczuciem ku dalekiemu Podolu w 60-tych latach ubiegłego stulecia”) i wchodząc w krąg wspomnień z okresu moich pierwszych doświadczeń muzycznych, widzę przed sobą małego chłopca, który na swem ukochanym starym wiedeńskim pianinie (firmy Grafa, jeżeli pamięć mnie nie zawodzi), stara się wystukać swe mi drobnymi palcami ludowe pieśni białoruskie, śpiewane przez naszych fernali i służących.

Moim pierwszym nauczycielem nie był pianista, lecz skrzypek. Ojciec mój przeszedł golgotę patriotów polskich owej epoki i spędził szereg lat na zesłaniu w Sybirze (fakty te okryły żalobną zasłoną całe me dzieciństwo!). Był miłośnikiem wszelkich odmian sztuki: grał na skrzypcach, malował, a nawet rzeźbił.

W czasach tych do dalekiego zakątka, w którym mieszkałem, dochodziło bardzo niewiele muzyki. Od najbliższej stacji kolejowej dzieliła nas odległość przeszło 200 klm. Obiegowa muzyka nasza były fantazje z różnych oper, ale nie z oper Verdiego albo Wagnera, lecz z Belliniego, Auber, Donizetti'ego.

Potęga żywiołu muzyki, jej patos i wzniosła poezja, której zgłębić niepodobna nawet przez ciąg najdłuższego życia, przemówił do mnie po raz pierwszy, kiedy miałem lat 12 i słuchałem w Warszawie piątą symfonię Beethovena. Minęło od tego czasu lat sześćdziesiąt, ale i dziś ulubionym moim kompozytorem jest ten sam Beethoven! Jest to genjusz uniwersalny, a muzyka jego ma zawsze na sobie piętno bezkompromisowej wzniosłości ducha. Kiedy gram Beethovena, mam uczucie, że obcuje z samą istotą, z niewidzialną duszą muzyki, w której zawarte są zarodki wszystkich stylów i odmian. Wydaje mi się, że w tej genialnej muzyce mieści się Schumann i Mendelssohn, a nawet i nasz Szopen. Mogłbym przytoczyć dzieło beethovenowskie, mające w sobie załazek stylu szopenowskiego; jest to sonata E-dur op. 109. Wiele szczegółów w ostatnich sonatach Beethovena możnaby również przytoczyć jako przykład.

Czy w ten sposób pomniejsza się znaczenie Szopena? Przenigdy! Sztuka Szopena jest fenomenem, stojącym na granicy cudu. Ten słaby, wątły człowiek, ten nieśmiały, pełen skromności charakter podbił cały świat żywością potęgą genjuszu! Przed stu laty w jego młodzieńczym ciele zagnieździły się bakcyle choroby, która miała tragicznie urwać pasmo jego żywota; mimo to inwencja Szopena pełna była żywych soków genjuszu, i raz po raz zjawiała się jego nowe nieśmiertelne arcydzieła. Minęło już przeszło 80 lat od śmierci Szopena. Przez ten długi okres czasu przygasało wiele świetnych nazwisk, wiele dzieł zginęło w otchłani zapomnienia. Ale nawet najbardziej zarozumiała krytyka zawodowych pomniejszycieli genjuszów nie zdołałaby w niczem utracić sławy Szopena.

Ileż najrozmaitszych haseł przebrzmiało przez ten czas! Style i kryteria w dziedzinie muzyki zmieniały się jak chorągiewki na dachu, ale muzyka Szopena przetrwała przez ten czas do serc niezliczonych rzesz i trwać będzie w nieskończoność w całej swej czystości.

Szopen nie potrzebuje ani mojej, ani czyjejkolwiek obrony. Należy jednak zaprotestować jak najenergiczniej przeciwko wysuwaniu tu i owdzie poglądom, według których genialna muzyka Szopena jest zniewieściła. Co za niedorzeczność! Wystarczy przypomnieć sobie balladę f-moll, fantazję f-moll, wielkie, pełne podniosłej ekstazy polonezy, żywe, skoczne mazurki, tragiczne scherza i bohaterские etudy, które uważam osobiście za najbardziej charakterystyczne i indywidualne utwory Szopena. Jak można, znając te wszystkie utwory, wyrażać tak dziwaczne opinie o muzyce szopenowskiej — doprawdy trudno zrozumieć. Wątku ciała zawierało w sobie tytaniczną duszę!

Tak samo dziwna i niedorzeczna wydaje mi się legenda, głosząca, iż Szopen był wyłącznie melodystą i nie posiadał wyrobionego zmysłu równowagi środków kompozycyjnych. Jest to absurd. W tym wypadku wystarczyłoby powołać się na jedno dzieło: balladę f-moll, która jest przykładem subtelnej techniki kontrapunkcyjnej Szopena.

Te refleksje nasuwają mi wnioski, że jednak w warunkach normalnych wrażliwość organizmu stanowić może wielką przeszkodę w karierze artysty. Jakże często stwierdzamy u kobiet, występujących na estradzie, wybitny talent interpretacyjny, który nie wyjawia się w całej pełni z powodu braku niezbędnych zasobów fizycznych! Kobiety bardzo często osiągają wybitne wyniki w grze kameralnej, ale ze wszystkich pianistek, jakie wypadło mi słyszeć na estradzie, mógłbym wskazać tylko dwie, odpowiadające tym wymaganiom: Zofję Menter i Teresę Carreno. Obie te pianistki miały styl męski w grze, ale w interpretacji ich odczuwałem zawsze brak uczucia i subtelności.

Bardzo ciekawym problemem jest również pamięć artysty. Jest to kwestia, która zawsze bardzo interesuje laików-słuchaczy i wywołuje nieustannie zapytania, kierowane do artystów. Istnieją, zdaniem moim, trzy odmiany pamięci muzycznej. Przedewszystkiem wskazać należy pamięć wzrokową. Są artyści, którzy uczą się utworu na pamięć, utrwalając w pamięci wygląd strony, zadrukowanej znakami nutowymi. Istnieje następnie pamięć dźwiękowa: artysta utrwała rozwój wątku muzycznego, stara się zapamiętać, jak „idzie” muzyka. Trzecią odmianą jest pamięć palcowa. Palce automatycznie, nawet bez udziału woli artysty, opanowują kompozycję i uczą się jej „na pamięć”. Jest to bodajże najważniejsza w praktyce odmiana pamięci muzycznej. Najbardziej jest ona potrzebna przy wykonywaniu muzyki polifonicznej; jej zawdzięczamy możliwość wykonywania z pamięci fug wielogłosowych.

W tem miejscu muszę uczynić wyznanie. Zdarzyło się dwukrotnie w mej karierze, że pamięć moja zawiodła na estradzie. Zdarzyło się to po raz pierwszy podczas wykonywania fugi Bacha. Drugi raz zawiodła mnie pamięć w Paryżu podczas wykonywania koncertu Rubinsteina (akompaniował mi Lamoureux). Spóźniłem się z wejściem, ale mam wrażenie, że opóźnienie tego nikt z obecnych nawet nie zauważył. Dla artysty jest jednak takie wykolejenie zawsze tragedją, niemal katastrofą.

Muzyk, któremu losy pozwoliły przez długi szereg dziesięcioleci uczestniczyć w ruchu artystycznym świata, spotyka się bardzo często z pytaniem, jak się w rzeczywistości przedstawiała ta daleka przeszłość muzyczna, o której dzisiejsza generacja ma dość mgliste pojęcie. Czy była lepsza, niż nasza obecna teraźniejszość?

Młodzież dzisiejsza nie zdaje sobie sprawy, ile straciłszy dziś poezji i piękna z powodu postępów mechanizacji. Jest to konsekwencja nieunikniona, na którą niema żadnych środków ochronnych. Liryzm i uczuciowość są dziś w upadku. Nowocześni kompozytorzy z pod znaku modernizmu (w rodzaju Mosołowa) tworzą muzykę do złudzenia podobną do dzikiego hałasu tych olbrzymich fabryk, które swą nieregularną masową produkcją wywołują chaos w dzisiejszych stosunkach ekonomicznych.

Doba nasza z punktu widzenia nauki i techniki jest era cudów. Ale sztuka zepchnięta dziś została z piedestału i usycha, nie znajdując podatnego, żywnego gruntu...).

* Interwiew udzielony przez Paderewskiego przedstawicielowi londyńskiej „Daily Mail”, przełożony w ostatnim (102—104) zeszycie warszawskiej „Muzyki”.

Pisma nadesłane

„Muzyka” Nr. 6. Treść: Jan Brahms: „O sobie i innych kompozytorach”. — Ignacy Paderewski: „Z mych wspomnień”. — Bernard Szarlitt: „Czyn reformatorski R. Wagnera”. — Tadeusz Jarecki: „O muzyce kwartetowej”. — Wilhelm Furtwaengler: „Muzyka a polityka”. — Stanisław Zetowski: „O muzykę do Dziadów”. — Mateusz Gliński: „Eugenjusz Morawski (Sylwetka)”. — Edmund Zygmant: „Muzyka a numizmatyka”. Impresje muzyczne — Pierwsze wyniki ankiety „Muzyka polska w niebezpieczeństwie”. — Dalsze cele ankiety. Projekt realnego programu akcji ratowniczej. Rozwiązanie IV konkursu kompozytorskiego „Muzyki”. — Korespondencje, nowe wydawnictwa, przegląd prasy. Redakcja: Warszawa, Kapucyńska 13.

NAUKA

Języki na zjeździe historyków w Warszawie. Piszą nam z Warszawy (tw): Na rozpoczynającym się d. 21 sierpnia międzynarodowym zjeździe historyków będzie uprawionych w referatach i dyskusjach pięć języków (jak zawsze dotychczas) plus język gospodarza tj. polski. Stałymi językami kongresu są francuski, angielski, niemiecki, hiszpański i włoski. Referatów zgłoszono najwięcej w języku francuskim; następnym co do liczby referatów jest włoski. Język polski używany będzie w praktyce w sekcji historii Europy wschodniej; w sekcji tej bowiem domniemywa się, iż wszyscy członkowie znają ten język. W tymże języku wygłoszone będą przemówienie zagałające premiera i ministra oświaty oraz prezesa Komitetu zjazdu.

Polski zjazd teologiczny. Pod protektorem J. Em. Ks. Kardynała Metropolity warszawskiego i J. Em. Ks. Nuncjusza Apostolskiego w dniach 18—21 sierpnia br. odbędzie się w Warszawie drugi polski zjazd teologiczny. Kongres rozpocznie się jutro nabożeństwem pontyfikalnym u św. Krzyża o godz. 9.30. Posiedzenia ogólne i sekcyjne odbywać się będą w dniach 18 do 21 sierpnia w aulach Theologicum. Na zjazd zaproszono przedstawicieli wszystkich uczelni teologicznych w Polsce oraz powiadomiono o zjeździe i jego pracach katolickie uczelnie teologiczne zagranicze. Zgłoszonych zostało 36 referatów z różnych dziedzin nauk teologicznych a specjalnie omawiany będzie na zjeździe rozwój nauk teologicznych w Polsce w ostatnim dziesięcioleciu, od chwili powstania Polskiego Towarzystwa Teologicznego.

Z Pol. Tow. Filozoficznego. Oddział lwowski odbył posiedzenie z odczytem dr. S. Łuszczewskiej pt. „O wyrazach okazjonalnych”.

Z Pol. Tow. Geograficznego. Oddział krakowski odbył posiedzenie z odczytem dr. B. Olszewicza pt. „Jan z Kolna domniemany polski odkrywca Ameryki w roku 1476”.

Z Pol. Tow. Teologicznego. Oddział lwowski odbędzie posiedzenie naukowe z wykładem ks. dr. Radomskiego pt. „Markos Eugenikos, arcybiskup Efezu”.

Książki nadesłane

Felicjan Gabryelewicz: „Harcerska łódź żaglowo-wiosłowa typu H”. Warszawa, 1933. Główna Księgarnia Wojskowa.

Zdzisław Stieber: „Izoglosy na obszarze dawnych województw łęczyckiego i sieradzkiego”. Kraków, 1933. Pol. Ak. Um. Monografie Polskich Cech Gwarowych nr. 6.

Tajemnice grobów carskich

Już od dawna obiegają pogłoski, demontowane wprawdzie przez czynniki oficjalne, że rząd sowiecki spienięża carskie klejnoty. Obecnie nadchodzi już zupełnie konkretne wiadomości o zamierzanych dalszych transakcjach tego rodzaju z Londynu. Niedawno temu odbyło się porozumienie między tajnymi agentami rosyjskimi, a pewnym londyńskim domem aukcyjnym co do terminu, w którym w ściślejszym gronie odbyć się ma licytacja klejnotów rosyjskich. Chodzi tutaj o klejnoty, które zabrano z sarkofagów carskich w katedrze Piotra i Pawła. Licytacja ma nastąpić najpóźniej w październiku. Kilku amerykańskich i angielskich znawców kamieni i kosztowności zaproszono w tej sprawie do Moskwy, dokąd po cichu przewieziono ogromny kufer z klejnotami. Dwaj urzędnicy rosyjskiej policji politycznej otworzyli kufer. Trzej rosyjscy bankowcy odczytywali kolejno numery i nazwy kamieni. Następnie zabrali się do pracy taksatorzy zagraniczni. Ogarnęli ich bezbrzeżne zdumienie. To co zobaczyli, prześcigało wszelkie ich wyobrażenia. Krzyże brylantowe, pierścienie, brosze, order wysadzane drogiemi kamieniami, naszyjniki, korony, buławy marszałkowskie. Skarb ten oszacowano na przeszło 400 milionów zł. Oto cena najniższa, którą kosztowności te przynieść powinny bezwzględnie na licytacji londyńskiej.

Rząd sowiecki, potrzebujący pieniędzy, znalazł w sarkofagach carskich spodziewane skarby, lecz przy tej sposobności odkryto także tajemnice, zaprzatającą od dawna umysły historyków. Znalezione mianowicie dwie puste trumny. Jedna była pusta, ponieważ Mikołaj II zmarł gdzie-

indziej, niż się tego spodziewał jego ojciec, a druga była pusta, ponieważ car Aleksander I, którego szczątki śmiertelne rzekomo kryła, uciekł był z Petersburga, by resztę życia dokonać w samotności.

Zwłoki carów zabalsamowane były bardzo kunsztownie. Aleksander III ubrany był w mundur generała gwardji z orderami na piersiach i przy szabli, zasianej brylantami, jakgdyby co jeno był zasnął. Także Aleksander II i Mikołaj I zachowani byli doskonale i bogato przyozdobieni klejnotami. Katarzyna I miała naszyjnik z ogromnymi brylantami. A ubiór jej przyozdobiony był kamieniami, które Kozacy przywieźli byli z wojny perskiej z Azji. Klejnoty te będą sensacją aukcji londyńskiej. Zwłoki natomiast Piotra Wielkiego były ubrane w strój skromny i bez wszelkich klejnotów. Car dzierżył w rękę prawem pieczęć państwową. Największą niespodzianką atoli stanowiło otwarcie trumny cara Aleksandra II. Trumna była pusta. W starych aktach dworskich napotkano na pogłoskę, jakoby Kozacy, którzy nieśli na swych ramionach trumnę do podziemi kościelnych, oświadczyć mieli, nieśmiemy trumnę pusta. Potwierdziła się od stu lat istniejąca pogłoska, że car Aleksander nie umarł w roku 1825, lecz potajemnie opuścił Piotrogród, by zdala od świata dokonać reszty żywota. Dzisiaj wie się z absolutną pewnością, że żył on w stepie pod nazwiskiem Feodora Kusmiesza. Brat jego Mikołaj I odwiedzał go czasem, podczas podróży inspekcyjnych.

W ten sposób odkryta została jedna z tajemnic carów, która od przeszło 100 lat zaprzatała umysły ludzkie. W i P

SPORT

O puchar Davisa

Belgia i Szwecja 3:2. W ostatnim dniu spotkania eliminacyjnego w Sztokholmie Szwed Ramberg pokonał niespodziewanie Lacroix 6:3, 6:4, 6:3. Zwycięski punkt dla Belgji zdobył jednak Van Zuylen bijąc w decydującym spotkaniu Oosteberga 6:3, 6:4, 10:8.

Pięściarstwo

Kurs bokserski urzędu K. S. „Warta” z dniem 15 września. Zgłoszenia przyjmują sekretarjat Klubu, Aleja Marcinkowskiego 26, II. dom ogrodowy I. p.

Tennis

Mistrzostwo Polski

W grze podwójnej panów para Płapalski i Warmiński wygrała w/o. Troczyński i J. Stolarow — Tarłowski i Herain 6:1, 9:7, 6:1. W tem ostatniemu spotkaniu najlepszym graczem na korcie był Tarłowski, który w drugim secie zawiązał zaciętą walkę i przegrał ją jedynie wskutek niedyspozycji Horaina.

W grze podwójnej para Jędrzejowska i Dubieńska wchodzi do półfinału po zwycięstwie nad Boniecką i Groblewską 6:1, 6:2.

W grze mieszanej para Dubieńska i Tarłowski pokonała parę Weleszczukowa i Kołcz I 6:1, 6:2. Pozowska i Horain pokonał parę Orzechowska i Kołcz II 6:2, 6:1. Wreszcie Volkemerówna i Hebda pokonał Gajdziankę i Stadlera 6:1, 6:1. (Pat)

Wioślarstwo

Do mistrzostwa Europy w dniach 25 do 27 b. m. w Budapeszcie zgłoszono do poszczególnych biegów następujące osady: czwórki ze stern. — Polska, Holandia, Czechosłowacja, Rumunia, Włochy, Belgja, Węgry, Szwajcaria, Hiszpanja i Danja.

Dwójki bez sternika — Polska, Hiszpanja, Włochy, Węgry i Holandia.

Jedynki: Polska, Holandia, Czechosłowacja, Włochy, Belgja, Węgry, Szwajcaria, i Hiszpanja.

Dwójki ze sternikiem — Polska, Włochy, Belgja, Węgry i Szwajcaria.

Dwójki podwójne — Polska, Węgry, Belgja, Włochy, Rumunia i Czechosłowacja.

Czwórki bez sternika — Polska (doskonała załoga K. W. 04 Poznań), Włochy, Belgja, Węgry i Szwajcaria.

Osemki — Polska, Holandia, Czechosłowacja, Włochy, Belgja, Węgry, Szwajcaria i Hiszpanja.

RADJO

Piątek, dnia 18 sierpnia 1933 r. **Poznań (335 m.)** godz. 12.25 codzienny przegląd prasy polskiej; godz. 13.03 płyty gramofonowe; godz. 14.00 notowania giełdy; godz. 17.45 kwadrans Tow. Krajoznawczego; godz. 18.00 odczyt z cyklu „Polska współczesna”; godz. 18.40 transm. z Warszawy; godz. 19.10 sygnał czasu; godzina 19.15 transmisja z Salzburga i Warszawy; godz. 22.15 płyty gramofonowe.

Warszawa (1412 m) godz. 7.00 audycja poranna; godz. 12.05 koncert z ogrodu „Bagatela”; godz. 14.55 płyty gramofonowe; godz. 15.15 płyty; godz. 15.35 płyty; godz. 15.50 płyty; godz. 16.00 Muzyka symfon. z płyt; godzina 17.00 przegląd wydawnictw; godz. 17.15 koncert solistów: Janina Sowińska i Marceli Sowiński; godz. 18.00 odczyt z cyklu „Polska współczesna”; godz. 18.40 „Na widnokręgu”; godz. 18.55 O operze „Cosi fan tutte”; godz. 19.15 transm. z Salzburga „Cosi fan tutte” W. A. Mozarta I akt; godz. 20.30 dziennik wieczorny; godz. 20.40 Weekend; godz. 20.50 transmisja z Salzburga II aktu op. „Cosi fan tutte”; godz. 22.05 muzyka taneczna; godz. 22.25 wiadomości sportowe; godz. 22.40 muzyka taneczna.

Programy zagraniczne: Budapeszt (550 m) 18.30 koncert solistów; 20.00 muzyka lekka. **Praga (489 m)** 19.10 koncert; 19.40 wykład; 20.55 utwory Dvoraka. **Bukareszt (395 m.)** 19.40 „Manon” op. Massenet. **Medjolan (501 m)** i **Rzym (441 m)** 21.15 operetka. **Wiedeń (517 m)** 19.15 „Cosi fan tutte” op. kom. Mozarta, transm. z Salzburga, 22.00 koncert muzyki lekkiej. **Koenigsusterhausen (1635 m)** 20.00 transmisja z wystawy radjowej.

76076 144 370 75 973 77257 620 45 78091
362 473 686+ 782 93+ 932 79224 49 359 439
794 821 50 97 80228 458 713 81073 122+ 45 70
305 71 81 932 82185+ 405 505 676 84 717 92
844 83060 220+ 26+ 394+ 818 84560 92 710
27 810 85224 318 60 543 901 39 54 86253 67
382 425 558+ 767+ 818 87100 16 251 377 514
738 970 88249 542 69+ 676 740 934 89002 39
58 101 227+ 493 626 38 840 90234 76+ 78 876
917 91120 27 99 411 54 577 605 15 824 67 965
92284 326 29 44+ 461 555 60 995 93169 332 525
628 59 730 44 863 998 94115 58 98 536 634 917
24 95008 85 98 379 643 964 96315 550 80 750
804 76 97306+ 14+ 432+ 94 683 712 88 924
44 98021 126 205 76 355 456 725 94 864 81 88
99118 275 325 64+ 551 616 759 876+ 98+
100019 17 203 54 325+ 504 58 832 58 956
101355 66 459 102317 547 600 38+ 103426 34
91 953 104149 70+ 200 92 495 731 805 939 42
95 105248 856 79 935 70 106281 428 609 735 811
936 107267 881 496+ 778 851 75 108106+ 572
644+ 67 727 821 975 109135 204 64 489 542 674
91 739 63 804 913 36 110087 102 11 307 26 407
566 612 14+ 858 111210 656 780 895 936+ 39
112232 873 959 113028 234 305+ 10 34 686
713 950.

114553 600 917+ 86 115445 700 913 33
116025 61 331+ 435 517 759 821 22 97+
117396 528 83 961 118213+ 30 439 842 119122
208 412+ 13 28 29 836+ 62 951 120232 600 9
24 48 722 930 79 121003 337 709 14 122073 206
98 454 95 526 649 832 918 123046 85 160 82
567 605 124037+ 193 255 588 600 702 65 125041
117+ 295 376+ 987 126236 532 47 652 885 923
25 45 82+ 127066 82 101 32 257 375 417 585+
623 770 90+ 128000 289 492 505 629 63 740
821 84 982 86+ 129003 109 476 909 30 130573
77 602 797 922 131021 38 48 285+ 370 83 491
670 89 705 806 945 132027 342 412 36 694
133063 65 173 74 86 282 442 99 869 908 31
134118 252 477 626 902 135008 35 623 760 136004
40 302 8 475 137096 395 428 99 535 902 23+
74 138105 13 239 58 577 708 893 139368 542
692+ 760 891 921 140058 442 579 663 944 81+
141138 362+ 405 142076 91 103 292+ 93 308
519 61 607 81 866 143086 252 360 400 521+
625 711 95 804 144111 97 238 145 318 434+
502 6 70 683 781 146170 264 301 6+ 478 817
23 147236 413 549+ 74 651 148196 488 551 60+
638 778 960 77 149241 74 312 45 573 666+ 811
29 84+ 150187 228+ 52 505 889 151166 211
536 96 759+ 152264 461 722 80 153076+ 162
414 547 62 747 73 82 828 71 72 902 154289 530
57 631 803.

Na numery oznaczone + padły premje, wysokość których ustalona będzie w ostatnim dniu ciągnięcia 4-ej klasy.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Lesniewicza w Poznaniu.

Armata na dnie morskiem

która strzela po 15 latach przebywania w głębinach wodnych, jest nielada rzadkością. O takim wypadku donoszą z Estonji, przy brzegach której w r. 1917 rozbił się i osiadł na dnie pancernik rosyjski „Siewa”. Obecnie podjęto prace nad wydobyciem okrętu; podczas oglądania i sprawdzania mechanizmu jednej z armat okrętowych „Sławy”, ta oddała nagle ostry strzał. Chociaż okręt przeleżał 15 lat na dnie morskiem, amunicja i armaty pozostały, jak się okazuje, w dobrym stanie.

Linje lotnicze w Afryce

Sieć afrykańskich linii lotniczych można podzielić na trzy główne grupy: linje lokalne, linje Kairo—Kapsztad, linje Europa—półn. Afryka.

Z pomiędzy linii lokalnych wybija się na pierwszy plan sieć istniejąca w Kongo belgijskiem od r. 1925; w r. 1930 przeleciało na tej linii 239.000 km i przewieziono w komunikacji powietrznej 151.000 tonn towarów.

W południowej Afryce najważniejsze linje eksploatują brytyjska Union Airways, t. j. linja Johannesburg—Kapsztad, Johannesburg—Durban—Port Elisabeth. Poza tem funkcjonują jeszcze linje West-African Airways, Northern Association Cy oraz Arow Air Cy.

Od stycznia roku 1932 istnieje linja London—Kair—Kapsztad. Samoloty kursują na tej linii raz na tydzień i potrzebują 9 do 10 dni na przebycie całej przestrzeni. Oszczędność na czasie wynosi przy tej komunikacji około 50 proc. w porównaniu z koleją i okrętem. Poza tem łączy Europę z północną Afryką linja włoska Neapol—Tripolis, francuskie: Marsylja—Algier, Marsylja—Tunis, Tuluza—Casablanca—Dakar.

Ostrożnie z jajami kaczymi

W ostatnich czasach stwierdzono pewnego rodzaju zatrucia u ludzi, które wywołane być mogły jedynie przez spożycie jaj kaczek. Na skorupkach tych jaj bowiem i wewnątrz znajduje się bakcyl, który powoduje te zatrucia. Jest zatem bezwzględnie koniecznym, by jaja kaczki przed spożyciem dobrze ugotowano. Aczkolwiek dotąd nie zaobserwowano jeszcze wypadków śmierci z tego powodu, zaleca się wszakże największą ostrożność. Pod żadnym warunkiem nie wolno jeść surowych jaj kaczek, gdyż łatwo można się nabyć poważnej choroby. W i P.

Klub „gąsienic” jest niełatwy w obiorze nowych członków

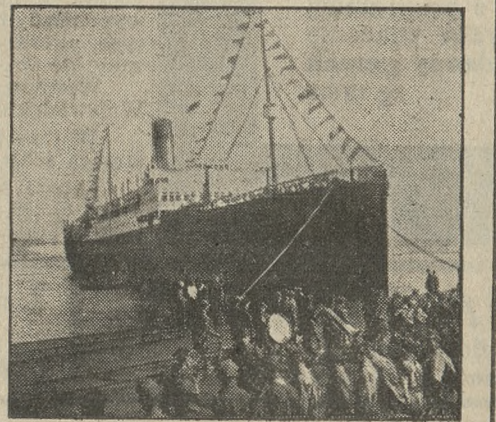
Klub „Gąsienic” ma swoją siedzibę w Londynie, a należy doń 600 członków ze wszystkich krańców świata. Kłoby ze zwykłych śmiertelników chciał przystąpić do klubu i z tej racji zdobyć swój krawat lub kłapę marynarki złotą gąsienicą, odznaką klubową, musiałby przejść jak przysłowiowy wielbiad przez ucho igielne. Do klubu bowiem według brzmienia statutu może należeć tylko ten, kto już raz uratował sobe a życie, skacząc ze spadochronem w przestrzeń z aeroplanu. Założycielami oryginalnego klubu byli w roku 1925 dwaj dziennikarze amerykańscy, Verne Timmermann i Maurice Hutton, którzy podczas wypadku niebezpiecznego z aeroplanem uratowali się przy pomocy spadochronu. Wypadek ten podsunął im myśl założenia klubu, do którego należeliby tylko ci, którzy choć

raz w życiu musieli uciec się do pomocy spadochronu. W księdze klubowej każdy wypadek, którego bohaterem był członek klubu „gąsienicy”, zostaje opisany szczegółowo. Do klubu należą najznakomitsi lotnicy i piloci angielscy, jak np pilot wojskowy kpt. Herbert, Percy, Byrne.

Ale nietylko mężczyźni mają zaszczyt należenia do klubu gąsienic; gości on również kobiety, wśród nich znajduje się znana lotniczka angielska, Irena Macfarlane, która dokonała odważnego skoku w przepaść z aeroplanu, przyczem jeden ze spadochronów nowego typu, który miała wypróbować, nie rozwinął się wcale i, gdyby nie przytomność lotniczki, która wzięła ze sobą również spadochron starożytnego typu, nie byłaby ona dzisiaj z pewnością członkinią sławnego klubu. Or.

Międzynarodowa wystawa fotograficzna

odbędzie się we wrześniu 1933 r. w Kószycach (Czechosłowacja) z inicjatywy wschodniostowackiego Muzeum oraz klubów amatorskich. Na wystawie będą figurowały kolekcje z 36 krajów. Większą część zbiorów przybyła już do Kószyc z Australji, Belgji, Polski, Francji, Indji, Japonji, Meksyku, Norwegji, Austriji, Hiszpanji, Syrii, Szwajcarii, Węgier etc. etc.

Angielski statek „Calgaric” (16.000 tonn) dojecha do nadbrzeża portowego w Gdyni wioząc na pokładzie liczną wycieczkę instruktorów i instruktorów angielskiego skautingu, prowadzoną przez gen. Baden-Powella wraz z jego małżonką.

Twórca harcerstwa gen. Baden-Powell wraz z małżonką podczas wczorajszej wizyty w Gdyni. Fot. „Ilustracja Polska”

27 Loteria Państwowa

(Neurzędowa).

W piątym dniu ciągnięcia 4 klasy wygrane padły na numery następujące:

- 250.000 zł. na nr. 35338.
  - 100.000 zł. na nr. 107462.
  - 50.000 zł. na nr. 102236.
  - 20.000 zł. na nr. 127530.
  - 10.000 zł. na nr. 100281.
  - 5.000 zł. na nr. 144482.
- Po 2.000 zł. na numery: 25823 47009 48701 95365+ 101765 105055 121083.
Po 1.000 zł. na numery: 42811 48686+ 48705 62195 71551 75416 80036 89565 96433 131323 136500 149297.
Po 500 zł. na numery: 32672 41949 61990 62298 79774.

Jan Krzyżanowski

doktor filozofji

zmarł w 29 wieku w Hutchinson (Kansas) w Grace Hospital wskutek katastrofy samochodowej.
Pogrzeb odbędzie się w Poznaniu po nadejściu zwłok do kraju.
O dniu pogrzebu oraz nabożeństwie żałobnym nastąpi osobne za-
wiadomienie.

W ciężkim smutku pogrążeni

rodzice i siostry.

zg 19 625

TAJFUN

FABRYKA ŚRODKÓW DO ZWALCZANIA SZKODNIKÓW UNIVERSUM POZNAŃ, FR. PATAJCAKA 38

Pg 3 708-32.23

Oprawy kółek
wszelkiego rodzaju
Introligatornia
rukami Toruńskiej
T. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4.

Skład rzeźnicki

miasto powiatowe, bardzo do-
brze prosperujący, zaraz
sprzedam lub wydzierżawię,
warunki dogodne, urządzenie,
maszyny kompletna. Adres
wskazuje Kurjer Poznański
zg 19 621

Wróciłem

Dr. Bolesław Hanasz

lekasz chorób wewnętrznych

Pocztowa 31 a, telefon 35-59

godziny przyjęć 9-1 i 4-6. dg 1 666

Wróciłem

Dr. Mieczysław Stabrowski

Specjalista w chorobach dziecięcych

ul. Kantaka 1, godz. przyj. 3-5. Tel. 30-48.

Wyskoków Dom Tapet

Tapety - Linoleum - Ceraty - Chodniki kokosowe - Listwy.
Ceny niskie. Obsługa rzetelna.

S. Strzyżyk.
Al. Marcinkowskiego 19.
Tel. 12-92.

Dlaczego skóra moja

nigdy się nie błyszczy

Deszcz czy wiatr, nie mnie to nie obchodzi! Wiem dobrze, że dzięki Piance Kremowej, za-
wartej w znakomitym paryskim Pudrze To-
kalon, puder ten przylega mocno, niezależnie
od pogody. Skóra moja jest raczej tłusta, a jed-
nak Puder Tokalon przylega do niej cztero-
krotnie mocniej, niż każdy zwykły puder, na-
wet pomimo pocenia się. Zwalcza on rozsze-
rzone pory.

Niezależnie od Pani zajęcia, można być
pewną, że Puder Tokalon jest jedynym pud-
rem, który nada Pani cudownie piękną, natu-
ralną cerę, bez śladu polysku, zarówno w dzień
jak i przy sztucznym świetle.

ng 4 903

Dnia 15 sierpnia 1933 roku, o godz. 23.30, za-
snęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św po
długich i ciężkich cierpieniach, nasza najdroższa
matka, teściowa i babcia, w 77 roku życia, ś. p.

z Karaszkiewiczów

Magdalena Geltzowa

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 18. bm.,
o godz. 17-tej z kostnicy cmentarza w Górczynie.
Nabożeństwo żałobne odprawi się w sobotę, dnia
dnia 19. bm., o godz. 8 rano w kościele Matki Bo-
skiej Bolesnej na Łazarzu, o czym zawiadamia
Krewnych i Znajomych

w ciężkim smutku pogrążona

rodzina.

zg 19 624

Poznań, Bydgoszcz, Wełnowiec G/Śl., Wschowa.

Osobnych wiadomości nie wysyła się.

W piątek, dnia 18 sierpnia, o godz. 8 rano, w kościele
św. Marcina zostanie odprawiona

msza św.

z okazji imienin, ś. p.

dg 1000

Bronisławy Bieleckiej

zmarłej dnia 3 czerwca br. w Częstochowie, o czym za-
wiadamiają

maż i dzieci.

WIELKOPOLSKIE GIMNAZJUM MĘSKIE

DR. BRUNONA CZAJKOWSKIEGO

oraz

GIMNAZJUM ŻEŃSKIE (rozwojowe)

z klasami I-szemi nowego typu i

SZKOŁA POWSZECHNA (kl. I-VI-tej)

przyjmują zapisy do wszystkich klas i udzielają informacji codziennie od godz.
9-tej do 2-giej.

Dla wojskowych i urzędników państwowych znaczne ulgi w opłacie.

Początek roku szkolnego 21 sierpnia. Zbiórka dnia 21 sierpnia o godz. 7,45
na dziedzińcu przy ul. Mylnej 5.

Zakład zapewnia poziom wychowawczy i naukowy zgodny z programem
władz szkolnych. Lokale szkolne przez dobudowę nowego skrzydła znacznie
rozszerzone. W ciągu roku szkolnego szkoła uzyska nowoczesnie urządzone gmach
szkolny, którego budowa jest w tej chwili w pełnym toku.

zg 19 623

NAJLEPSZA

pora do smolenia i reperacji dachów przed nastaniem deszczy
jesiennych. Solidnie i na dogodnych warunkach wykonuje
konwersacje i nowe pokrycia dachów, jakoteż wszelkie roboty
Pg 3864-56,201 blacharsko-budowlane.

IGNACY MANDOWSKI, Poznań, Grobla 3, tel. 34-69
Przemysł Polski Pokrywania Dachów.

PRZETARG.

Wojewódzki Zakład Psychiatryczny Owińska odda
w drodze przetargu piśmiennego:

- a) dostawę mięsa, okras, smalcu i wyrobów mięsnych,
- b) dostawę mąki i pieczywa jak chleba i bułek,
- c) dostawę masła, twarogu i sera.

na czas od 1 października 1933 r. do 30 września 1934 r.
Oferty należy w zapieczętowanych kopertach oddać z na-
pisem: „Oferta na.....“ do dnia 28 sierpnia 1933 r. do
godz. 11-tej w biurze Dyrekcji Zakładu. Publiczne otwar-
cie ofert nastąpi o godz. 12-tej. W biurze inspektora zakła-
du są wyłożone warunki dostawy i udziela się również
wszelkich potrzebnych wyjaśnień, według których należy
wypełniać oferty. Oferty znajdujące się w kopertach otwar-
tych, niezapieczętowanych, firmowych wzgl. nie zastoso-
wane do warunków dostawy są nie ważne.

Wadium w wysokości 500,— należy złożyć w kasie
Wojewódzkiego Zakładu Psychiatrycznego w Owińskich.

Wojewódzki Zakład Psychiatryczny w Owińskich za-
strzega sobie prawo wyboru ofert.

Kaucje po 4000,00 zł na dostawy podane pod a) i b),
a pod c) 500,— zł winne być wpłacone w 10 dniach po przy-
znaniu dostawy.

dg 953

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde
dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo,
i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogło-
szenie nie może przekraczać 100 słów, w tem
5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 205, d 1811

i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

1 SPRZEDAŻE

Skład

towarów krótkich przedmieście
Poznań egz. 30 lat powodu
śmierci właśc. tanio zaraz sprze-
dam. Oferty Kurjer Poznański
zg 53 519

Walizki

szkolne 1,50
Czysta Szkoła 11.
Pg 3 711-32.51

Nowoczesne

aparaty do prania białyny po-
trzebni sprzedawcy, sprzedaw-
czynie na wszystkie miejscowo-
ści. Mazurów, Poznań, Górcz-
yńska 19. Pg 3887-56.177

Mebel używane wszelkiego rodzaju

do sprzedaży komisowej na bar-
dzo dogodnych warunkach przy-
muje Poznański Dom Komisowy
Dominikańska 3. Sprzedaż krótkim
czasie zapewniona
Pg 3 133-23.46

Samochód

Fiat 521. limuzyna granatowa,
mało używany sprzedam tanio
lub zamienię na takiż otwarty
lub kryty 4-cyl. Tatrę. — Adres
wskazuje Kurjer Pozn. zg 52 629

Parcel

budowlanych największy wybór
po nietykalnie niskich cenach, do-
godne warunki spłaty. „Osado-
pol” Rzeczypospolitej 9.
Izdg 52 941

Parcele

idealnie położone za Bramą War-
szawską, bezpośrednio przy osie-
dłach „Dom Własny”, „Praca”,
wodociąg, kanalizacja i światło
na miejscu, sprzedam bardzo ta-
nio. Małacki, Droga Debińska 11.
telefon 11-90 Pg 3 135-6-29 9/10

Dla pp. pomocników gastronomicznych

ubrania smokingowe, frakowe od
zł 50 tylko do 19 sierpnia. Frac-
kowiak, 27 Grudnia 20. dg 958/9

Mleczarnia

bez konkurencji, budynki obszer-
ne, maszynowe, 4 morgi, cena 3 500.
Św. Marcin 15, m. 7. zg 53 679

Piano

koncertowe, czarne, 3 pedały, do-
brym stanie marki „Hilfgärtne-
ra”, sprzedam. Oferty Oredow-
nik Wielkopolski zg 53 673/4

Wózek

duży biały do sprzedania. Patro-
na Jackowskiego 36, m. 6.
zg 53 565

Motocykl

nowy 600 ccm angielskiej marki
za gotówkę konstantnie. Oferty
Kurjer Poznański zg 53 576

Motocykle

Matchless oraz Raleigh po ce-
nach wyjątkowo niskich. Dogod-
ne warunki. Moto-Sport, dawn.
Koszyński, Wielka 12, m. 8.
Pg 3 707-32.17

Mebel

**najtaniej u Bakosia
ul. Wenecjańska 1**
Most Chwaliszewski, przy Krzy-
żu. zg 51 755

Drut kolczasty

używany tanio rozsprzedaje —
„Przewodnik” św. Marcin 30
Pg 3 133-30.14

Motocykl

jak nowy 2 1/2 cena 1 000. Olejni-
czak Nowy Tomysł, telefon 20.
zg 53 557

Mebel

najtaniej A. Baranowski
Poznań, Podgórna 13.
Pg 3 122-23.50

Piękna

willa z ogrodem Oferty Kurjer
Poznański zg 53 551

Złote

ruble i mkn. sprzedam. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zg 53 540

Parkan

używany sprzedam 70 słupów że-
laznych około 300 m żelaz, siatki
Oferty Kurjer Poznański
zg 53 560

Egzystencja dla rzeźnika

Dom frontowy i tylny, wielki
ogród owocowy i 1 1/2 morgi roli
tanio do nabycia. Oferty Kurjer
Pozn. zg 53 561/2

Maszynę

do pisania „Remington” tanio
sprzedam. Kozia 27. zg 53 592

Skład

kolonialny towarem, kompletnym
urządzeniem, mieszkanie 2 poko-
jowe, kuchnia 1 500. Adres Kur-
jer Pozn. zg 53 597

Torby szkolne

1,95

teki, śniadanki, pa-
rasole. Czysta Szkoła
na 11 — naprzeciw
Szpitala Miejskiego.
Własna pracownia.
Pg 3 714-32.61

Parcele

1 100 kwm, kolo Diakonisek —
sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera
Pozn. zg 53 614

Skład

towarów krótkich, 2 pokojowe
mieszkanie sprzedam. Widernań-
ski, Marszałka Focha 167.
zg 53 686

Kolonjalkę

masłem towarem małym mie-
szkaniem okazynie. Adres Kur-
jer Poznański zg 53 730

Maszynę

do pisania tanio. Dom Komisow-
wy, Podgórna 10 a. zg 53 835

Sypialnię

okazyjnie Dom Komisowy,
Podgórna 10 a. zg 53 834

Mebel drobne

najtaniej Dom Komisowy, Pod-
górna 10 a. zg 53 836

Dom

Poznań sprzedam 23 000, wotyły
12 000. Małacki, Rybakki 20 a.
zg 53 720

Okazyjny

majątek prywatny
105 plus 60 morg dzierzawy, 6
morg oparkamiennego siadła ogro-
downictwa przy Poznaniu, kom-
pletne 2000 inwentarzami
za 45 000, wotyły 25 000 sprzedam.
Straibel, Poznań, Pamiątkowa 15.
zg 53 810

Czapki

szkolne, przepisowe poleca tanio
Pracownia Czapek Sulicki, Kra-
marska 17. zg 53 645

Wilki

ostre, Aleje Reymonta 13, ogród-
ki działkowe. zg 53 646

Sukienkę

jedwabna ciemno zieloną, pia-
szczyk popielaty i szurpłą fi-
gure tanio sprzedam. Zdrawia 19
mieszkanie 14. zg 53 825

Skład

ciukierków dobrze prosperujący
tanio sprzedam. Oferty Kurjer
Poznański zg 53 780

Mebel najtaniej

własnego wyrobu
Szczaniecki Tama Garbarska 3.
zg 53 758

Rowery

pierwszorzędnych marek od zł
180 odpowiedzianym finansowo
również ratami — Rymkiewicz
Wielkie Garbary 9 dg 3863

Skład

mieszkaniami stosowny na beko-
niamie lub kolonialne, od gospo-
darza do wynajęcia. Wysocki —
Poznań, Nadolnik 7. Telefon
50-47. zg 53 822

Jej — Jemu

pierścionki złote od 7, zegarki od
8 zł, obrączki ślubne, para od 12.
poleca Chwałkowski, św. Mar-
cin 40. zg 53 818

Resztówka

150-morgowa blisko Poznania —
stacji ziemia, budynki i klasy,
ładny dworek dużym parku, cena
60 000 kupno okazynie. Wyrzy-
kowski Grobla 9, m. 19. rg 2 866

Samochód

ekonomiczny elegancka limuzyna
na nowych balonach. — wartość
5 000 sprzedam spieszenie za 2 500.
Garaże, Jeżycka 42 a portier.
zg 53 852

Sprzedam
dom z ogrodem. Sielska 41 a.
zdg 53 747

Wille
5 pokojowa i dom ogrodowy Swarzędz sprzedam korzystnie.
Oferty Kurjer Pozn. rg 2 858

2 stoły
kawiarniane, okucie mosiężne, tano. Adres Kurjer Poznański St. Rynek rg 2 856

Śródmieściu Poznania
piac ca. 1200 m² z domem mieszkalnym. Frontowym, oddzielnym mieszkaniem dla dzierżawcy, magazynem, składnią materjałów, stajezoną, ogrodem do wyczerzawianiam, składnią sprężania od zaraz. Dojazd komunikacją tramajową i kolejową. Zgłoszenia „Par”. Al. Marcinkowskiego 11, pod 56.195
Pg 3 862-56.195

Sypialnie
tanie wyprzedaje. Stolarnia. Kwiatowa 6.
zdg 53 881

Dom handlowy
w centrum powiatowego miasta (główny rynek) dwa sklepy, centralne ogrzewanie, budynek cały składający się z maszyn w dobrym stanie, do sprzedania — warunki korzystne. Spółdzielczy Bank Pozytywny Sp z n. odpowiedz. w Brodnicy n/Drwęca. ng 4 906

Na młóckarnię
pas skórzany 130 milimetrów szerokości 6 1/2 grubi sprzedamy tano. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 737

Gramofony — najtaniej
Płyty Odeon 3.50. Cristal 2.20. F. Balon Woźna 12.
Pg 3 725-33.45

Lustro
10zko. Kraszewskiego 19 — 10.
zdg 53 839

5 KUPNA

Dom
kupie z eskładem rzeźnickim na prowincji, wpłata 12 000. Agenci wykluczeni. Oferty Oredownik Wielkopolski zdg 53 386/7

Westfalę
dobra kupie, Bolewski, Pecna, poczta Ilowic.
zdg 53 593/4

Toru
300—600 m 600 lub 500 m/m i kilka łorek w dobrym stanie kupimy za gotówkę. Oferty do Kurjera Pozn. ng 4 886

Srebro
złoto kryształowy porcelane, sztychy obrazy kupuje, przyjmując komis „Lamus”. Strzelecka 1.
Pg 3709-56.169

Jadalne
używana kupie. Oferty Kurjer Poznanski zdg 53 529

Jaj świeżych do picia
kupuje każdą ilość po najwyższych cenach. A. Rozpłochowski, skład masła sera i jaj. Poznań, Półwiejska 10.
zdg 53 553

Książki
z etnografii historii sztuki kupie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 53 530

Fuzje
bezkurkowa kupie. — Zgłoszenia Miecz. Wujek, Gaj Wielki, poczta Grzebienisko, powiat i Szamotyły.
zdg 53 591

Wagę do paczek
pocztowa, fabrykat Dopp, kupie używana. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 603

Kupimy
prasę (balans), nożyce do blach, wiertarkę, imadła. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego zdg 53 604

Deski sosnowe
potrzebne do wczesnej dostawy większe ilości, 18 mm, beżeczone, boczne 1.20 w zwyk. również bale brzożowe i bukowe. 2.25 i 3 calowe. Oferty do ekspedycji Kurjera Pozn. zdg 53 605

Kupie
nesseser damski. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 712

Kupie
50 krzesel rietych w dobrym stanie. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 53 697

Kupie
żyrandol z rogów jelenich Oferty Kurjer Poznanski zdg 53 618

Motor
4—6 k. używany, na płynne paliwo poszukiwany. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 820

Wózek
dwukołowy kupie. Chwiłkowski, św. Marcin 40.
zdg 53 819

Pasy
dobre, używane, 6 x 12 cm., kupimy za gotówkę. Zgłoszenia Kurjer Pozn. ng 4 911

Magiel
regal szufladami kolonjalki, piecyk do kawy palenia kupie. Zgłoszenia Kurjer Pozn. rg 2 859

Kupie gospodarstwo lub resztówkę
prywatne lub rentowe 60—80 morgów dobrej ziemi, z maszynami, budynkami, w pobliżu miasta, w Poznaniu. Szczegółowe oferty z podaniem ceny i zalążki do Kurjera Pozn. pod zdg 53 871

Motocykl
używany w dobrym stanie, nowszy typ, kupie za gotówkę. Wyczerpujące oferty Kurjer Pozn. zdg 53 869

Parcelę
kupie najbliższej miasta. Oferty do Kurjera Poznanski zdg 53 843

6 KAMIENICE

Wille
dwumieszkańkowa kupie Zgłoszenia szczegółowe właścicieli Kurjer Poznański zdg 53 528

Kamienice
kupie. Szczegółowe zgłoszenia właścicieli z podaniem ceny Kurjer Poznański zdg 53 526

Kamienice
czynszowa, hotel, ogrodem sprzedam. Wpłaty 25 000. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 53 593

Kupie
wille czteropokojowa z ogródkiem w okolicy Łazarza. Deba. Widły wprost od właściciela. (Agenci wykluczeni). Szczegółowe oferty z podaniem ceny do Kurjera Pozn. zdg 53 680

Wille
w Jarocinie, hipoteka czysta, 10 pokoi, kanalizacja, łazienka, elektryczne oświetlenie, słiczny ogródek (można zamienić na trzy mieszkania), w podwórzu garaż, pralnia i szopy (dochód miesięczny 350 zł), zamienie na dom nowy czynszowy lub wille nową czynszową w Poznaniu z dopłatą i ewentualnym przejęciem hipot. amortyz. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 53 675

Wybór majątków
kamienic, wille, gospodarstw poleca jak również poszukuje dla poważnych reflektantów Kawęcki, Jeżycka 14 — 11. zdg 53 729

Kamienice
Poznań sprzedam 85 000, wpłaty 50 000. Małecki, Rybaki 20 a.
zdg 53 719

Wille
pięciopokojowa sprzedam 13 000, wpłaty 6 000, reszta 8 lat. Gruszczyński, Poczta 30.
zdg 53 802

Kamienice
komfortowa, dochód 6 300 sprzedam 45 000, wpłaty 25 000. Gruszczyński, Poczta 30.
zdg 53 801

Willa
nowomasywna osiemnastokcyjna, chlewy, 1/2 morgi ogrodu przy Wawcie w Poznaniu, 11 000. Bartkowiak, obrońca, Dopiewo, Poznań.
zdg 53 786

7 PIENIĄDZ

Pożyczki
szukam 150 na krótki czas, dobrze wynagrodze. Zwrot zapewniony. Moment kupiecki Oferty Kurjer Poznanski zdg 53 658

Celem
powiększenia kolektury loterii poszukuje spółnika z kilkoma tysiącami złotych. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 897

25 — 35
tysięcy złotych na I. hipotekę potrzebną na budowę wille przy Grunwaldzkiej. Za procent dam 4 pokojowe mieszkanie, balkon, weranda, ogródek Agenci wykluczeni. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 53 630

Z maszynami
stolarskimi kilka tysięcy gotówką przystapie jako współnik do mistrza stolarskiego Poznaniu lub sprzedam takowe Oferty Kurjer Poznanski zdg 53 773

8 000 — 10 000 zł
przystapie jako czynny współnik do dobrze prosperującego interesu. Oferty Kurjer Poznanski zdg 53 774

Wspólniczki
do składu poszukuje. Gotówka do 1000 zł. Oferty Kurjer Poznanski zdg 53 840

8 DC WYNAJĘCIA

3 pokoje
kuchnia, 2 przedpokoi, W. C., balkon, St. Rynek 57, IV. piętro, wejście z ulicy Koźziej zaraz do wynajęcia. M. Malinowski, Stary Rynek 57.
zdg 52 912

Rok szkolny
na stacji u p. Michałowskiej ul. Siemradzkiego 2. I piętro jest jedno miejsce wolne dla ucznia gimnazjalnego. Telefon 61 63
zdg 53 189

5 pokoi
frontowych parter. Ratajczaka 29 — 5
zdg 53 535

Pokój
kuchnie na Osiedlu zaraz wynajmę. Zgłoszenia Patrona Jackowskiego 43 m. 1.
zdg 53 552

Pięciopokojowe
słoneczne komfortowe zaraz. — Grunwaldzka 19, gospodarz.
zdg 53 577

Mieszkania
2 wzdł. 3 pokojowe, słoneczne u drogi położone z przecudnym widokiem wynajmę korzystnie w nowowbudowanej wille w Puszczykowie opodal leśniczówki. — Zgłoszenia Puszczykowa Lipowa 7.
zdg 53 553

Wynajmę
2 pokoje z kuchnią w podwórzu czynsz 2 lata zgóry. Zgłoszenia: Staszica 1 w podwórzu biuro.
zdg 53 564

5 pokojowe
mieszkanie w centrum zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdg 53 539

Pięciopokojowe
komfortowe od właściciela. Chelmońskiego 8, m. 8.
zdg 53 611

Pokój
kuchnia, częściowo z meblam 1/2 roku dzierżawa 25 zł miesięcznie. Adres Kurjer Pozn. zdg 53 748

2
próżne pokoje kuchnia, okrytka, piwnice u starszej pani. Gen. Pradzińskiego 12, m. 10.
zdg 53 708

4 pokojowe
zaraz III. piętro od 1 października II. piętro w centrum wolne od podatku. Wojciechowski, Stawna 15.
zdg 53 809

Pięciopokojowe
wolne. Nowak, Kopernika 4. — Czysz zgóry.
zdg 53 661

Sześciopokojowe
komfortowe słoneczne zaraz wolne Chelmońskiego 4 — wskaże portierka.
zdg 53 627

Mażeństwo
bezdzielne poszukuje mieszkania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 607

Mieszkania
okolice Świątokrzyskiego szuka dentysta na praktykę. Czajkowski, Różana 22.
zdg 53 677

Kolejarz
poszukuje mieszkania 2 pokojowego kuchnia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 718

2 pokoi
kuchnia, możliwe śródmieście wprost od gospodarza poszukuje samotna — Oferty z podaniem czynszu Kurjer Poznanski zdg 53 635

Kantaka
5, m. 12, pokoje utrzymanie, dom solidny.
zdg 53 683

Dwuosobowy
Skarbowska 17, podwórza parter.
zdg 53 681

Długa
4, mieszkanie 10.
zdg 53 828

Półwiejska
33, 8.
zdg 53 827

Panu
Rzeczypospolitej 9, mieszkanie 14.
zdg 53 824

Romana
Szymańskiego 7 — 4. zdg 53 731

Pokój
z fortepianem. Wały Królowej Jadwigi 2 a. m. 19.
zdg 53 723

1 — 2 urzędniczkom
utrzymaniem, bez wygody, pianino. Plac Działowy 6, m. 6.
zdg 53 725

2 — 3 pokoje
komfort, pianino ewentl. telefon utrzymaniem, bez małżeństwu, na biura. Plac Działowy 6, m. 6.
zdg 53 724

Szkolne
dzieci utrzymaniem lub bez. Staszica 26, mieszkanie 6. zdg 53 723

Pokój
nauczycielom lub nauczycielkom. Staszica 26, m. 6.
zdg 53 722

Dwie gimnazjastki
przyjmie na stancje inteligentna rodzina. Słowackiego 44/46, m. 4.
zdg 53 721

Dwuosobowy
solidnym. Kraszewskiego 5, m. 5.
zdg 53 703

Pokój
dobrze umebłowany kulturalnej osobie wynajmę, pianino. Spokojna 29, m. 132.
zdg 53 704

Dwuosobowy
plac Sapieżyński 5, m. 7.
zdg 53 685

Ładny
frontowy osobnem wejściem 1. 9. Plac Działowy 10, m. 10.
zdg 53 808

2 lub 3
z kuchnią wykwinatne, Słowackiego, telefonicznie 67-53 od 4—7.
zdg 53 796

Pokoje
kuchnia telefon. Wały Zygmuntowa 2, m. 4.
zdg 53 794

Słoneczny
frontowy 1—2 paniom. Przemysłowa 40, m. 8.
zdg 53 793

Panienci
szkolne utrzymaniem. Marcina 27, m. 5.
zdg 53 790

Elegancki
frontowy. Poczta 21, m. 4.
zdg 53 783

Kulturalnemu
panu pokój komfortowy, elektryczność, łazienka, telefon 3 Maja 3 a. m. 19, dom ogr. I. p.
zdg 53 833

Miły
Małeckiego 10, m. 4.
zdg 53 622

Gimnazjastów
utrzymaniem. Kwiatowa 9, mieszkanie 10.
zdg 53 623

Słoneczny
dwom panom. Górna Wilda 21, mieszkanie 8.
zdg 53 625

Jedno- słończne
utrzymaniem. Marsz. Pocha 77, mieszkanie 10.
zdg 53 644

Małeckiego
35 mieszkanie 2.
zdg 53 648

Pokój
umebłowany. Plac Sapieżyński 2 a. mieszkanie 16.
zdg 53 772

Dwuosobowy
Wierzbicice 3, mieszkanie 4.
zdg 53 767

Elegancki
Ratajczaka 11 a, mieszkanie 102, VIII wejście.
zdg 53 766

Centrum
pokój czysty telefon. 3 Maja 6, mieszkanie 9.
zdg 53 756

Pokój
wolny. Piekary 24, mieszkanie 3.
zdg 53 813

Dwuosobowy
Szewska 13, m. 7.
rg 2 869

Gimnazjastki (ów)
utrzymaniem, dobra opieka. — Szkolna 3, m. 29.
rg 2 868

Pokój
spokojny. Piekary 9 — 2.
zdg 53 862

Przyjezdny
pokoje eleganckie 3 zł dziennie. Poznań, Młyńska 12 a, II piętra.
Pg 3 863-56.192

Dwuosobowy
Marcina 39 — 5.
zdg 53 742

Dwom
panom. Strzelecka 19, mieszkanie 4.
zdg 53 682

Panienci
z utrzymaniem przyjmie wdowa po lekarzu, Poczta 23, mieszkanie 6.
zdg 53 860

Pokoje
do wynajęcia utrzymaniem kuchni, bez Bukowska 9 III. zdg 53 859

Romana
Szymańskiego 3 III. prawo zdg 53 855

Która
pani jedzie wrośnie do Krynicy „Z. U. P. U.” Łaskawa wiadomość celm odbycia wspólnie podróży upraszam Kurjer Poznanski zdg 53 752

15 LETNISKA I UZPROWISKA

Letnisko
las jezioro utrzymaniem 3.50. — Informacje: Grunwaldzka 31 — Tonnis „Teapaw”. zdg 53 559

2 bardzo obszerne jasne hale
nadające się na skadnice oraz cichy przemysl od zaraz do wyczerzawiania. Zgłoszenia: Poznański Bank Ziemiański S. A., Al. Marcinkowskiego 13, pokój 7.
zdg 1 004

Skład
kolonialny z wyszynkiem na wsi wydzierżawie Oferty Kurjer Poznanski zdg 53 566

14 DZIERŻAWY

Przyjmę
w dzierżawę domek ogrodem jednej morgi Zgłoszenia cena Kurjer Poznanski zdg 53 527

Emerytowany
kierownik szkoły szuka w Poznaniu lub okolicy dzierżawy mniejszego domu z ogródkiem lub administracji domu. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 53 538

Skład
kolonialny z wyszynkiem na wsi wydzierżawie Oferty Kurjer Poznanski zdg 53 566

2 bardzo obszerne jasne hale
nadające się na skadnice oraz cichy przemysl od zaraz do wyczerzawiania. Zgłoszenia: Poznański Bank Ziemiański S. A., Al. Marcinkowskiego 13, pokój 7.
zdg 1 004

Skład
kolonialny z wyszynkiem na wsi wydzierżawie Oferty Kurjer Poznanski zdg 53 566

16 OSOBISTE

Która
pani jedzie wrośnie do Krynicy „Z. U. P. U.” Łaskawa wiadomość celm odbycia wspólnie podróży upraszam Kurjer Poznanski zdg 53 752

15 LETNISKA I UZPROWISKA

Letnisko
las jezioro utrzymaniem 3.50. — Informacje: Grunwaldzka 31 — Tonnis „Teapaw”. zdg 53 559

2 bardzo obszerne jasne hale
nadające się na skadnice oraz cichy przemysl od zaraz do wyczerzawiania. Zgłoszenia: Poznański Bank Ziemiański S. A., Al. Marcinkowskiego 13, pokój 7.
zdg 1 004

Skład
kolonialny z wyszynkiem na wsi wydzierżawie Oferty Kurjer Poznanski zdg 53 566

14 DZIERŻAWY

Przyjmę
w dzierżawę domek ogrodem jednej morgi Zgłoszenia cena Kurjer Poznanski zdg 53 527

Emerytowany
kierownik szkoły szuka w Poznaniu lub okolicy dzierżawy mniejszego domu z ogródkiem lub administracji domu. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 53 538

Skład
kolonialny z wyszynkiem na wsi wydzierżawie Oferty Kurjer Poznanski zdg 53 566

2 bardzo obszerne jasne hale
nadające się na skadnice oraz cichy przemysl od zaraz do wyczerzawiania. Zgłoszenia: Poznański Bank Ziemiański S. A., Al. Marcinkowskiego 13, pokój 7.
zdg 1 004

Skład
kolonialny z wyszynkiem na wsi wydzierżawie Oferty Kurjer Poznanski zdg 53 566

16 OSOBISTE

Która
pani jedzie wrośnie do Krynicy „Z. U. P. U.” Łaskawa wiadomość celm odbycia wspólnie podróży upraszam Kurjer Poznanski zdg 53 752

15 LETNISKA I UZPROWISKA

Letnisko
las jezioro utrzymaniem 3.50. — Informacje: Grunwaldzka 31 — Tonnis „Teapaw”. zdg 53 559

2 bardzo obszerne jasne hale
nadające się na skadnice oraz cichy przemysl od zaraz do wyczerzawiania. Zgłoszenia: Poznański Bank Ziemiański S. A., Al. Marcinkowskiego 13, pokój 7.
zdg 1 004

Skład
kolonialny z wyszynkiem na wsi wydzierżawie Oferty Kurjer Poznanski zdg 53 566

14 DZIERŻAWY

Przyjmę
w dzierżawę domek ogrodem jednej morgi Zgłoszenia cena Kurjer Poznanski zdg 53 527

Emerytowany
kierownik szkoły szuka w Poznaniu lub okolicy dzierżawy mniejszego domu z ogródkiem lub administracji domu. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 53 538

Skład
kolonialny z wyszynkiem na wsi wydzierżawie Oferty Kurjer Poznanski zdg 53 566

2 bardzo obszerne jasne hale
nadające się na skadnice oraz cichy przemysl od zaraz do wyczerzawiania. Zgłoszenia: Poznański Bank Ziemiański S. A., Al. Marcinkowskiego 13, pokój 7.
zdg 1 004

Skład
kolonialny z wyszynkiem na wsi wydzierżawie Oferty Kurjer Poznanski zdg 53 566

16 OSOBISTE

Która
pani jedzie wrośnie do Krynicy „Z. U. P. U.” Łaskawa wiadomość celm odbycia wspólnie podróży upraszam Kurjer Poznanski zdg 53 752

15 LETNISKA I UZPROWISKA

Letnisko
las jezioro utrzymaniem 3.50. — Informacje: Grunwaldzka 31 — Tonnis „Teapaw”. zdg 53 559

2 bardzo obszerne jasne hale
nadające się na skadnice oraz cichy przemysl od zaraz do wyczerzawiania. Zgłoszenia: Poznański Bank Ziemiański S. A., Al. Marcinkowskiego 13, pokój 7.
zdg 1 004

Skład
kolonialny z wyszynkiem na wsi wydzierżawie Oferty Kurjer Poznanski zdg 53 566

14 DZIERŻAWY

Przyjmę
w dzierżawę domek ogrodem jednej morgi Zgłoszenia cena Kurjer Poznanski zdg 53 527

Emerytowany
kierownik szkoły szuka w Poznaniu lub

Bacność! Prywatna Bacność!
6-klasowa Szkoła Powszechna Koedukacyjna
 ul. Marszałka Focha 82
 przyjmuje jeszcze wpisy dzieci od 6—12 roku.
 Ceny najniższe! z 19618
 Opieka troskliwa! Nauka subtelną!

Polowanie kuropatwy kaczk — letnisko dwór
 wolne pokoje od 15 wszelkie wygody doskonała kuchnia — 4 zł dziennie. Koszowo p. Żydowo, zdg 53 573

22 ROZMAITE
Fartuszek szkolne
 przepisowa, z satyny Becku i Alpazi — wszystkie wielkości — stałe na składzie. poleca Fabryka Bielizny, Dom Płócen. J. Schubert, Wrocławska 3. — Specj. dział miarowy. Pr 3 703-3123

Ciała
 ewidencja oraz wszelkiego rodzaju wyrzuty skórne usua krem Lam-Age (z kognikiem). Idealny nieszkodliwy kosmetyk usuwający wady naskórka. ng 4 513

Garncarz
 przestawia piece i nowe tanio, dobrze. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 555

Kto
 przyjmie gimnazjalistę (do siódmej) dobrze wychowanego, inteligentnego za syna. Zainteresowanych proszę złożyć oferty do Kurjera Pozn. zdg 53 705

Znana
 wróżbiarka przepowiada przyszłość z cyfr kart. Podgórną 13, mieszkanie 10, zdg 53 753

Chłopca
 5 miesięcznego oddam za własne. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 613

Specjalistka
 ma garderobę chłopięcą. Turkwicz, Kopernika 5, zdg 53 666

TEATRY
 Poznań, czwartek, 17. 8.
TEATR POLSKI: Dziś — „Musisz się ze mną ożenić”.
KOMEDJA MUZYCZNA: — Dziś „Ja tu rządzą” — występ Hanki Wańskiej. Piątek, 18. 8. „Ja tu rządzą” występ Hanki Wańskiej.
„TEATR ZA 50 GROSZY” — w ogrodzie Zoologu; Dziś po raz ostatni „Królestwo Operetki”. Piątek, 18. 7. o godz. 8: premjera nowej rewelacyjnej rewii pod tyt. „Zaczynamy o 8-mej”.
 Bydgoszcz, piątek, 18. 8.
TEATR MIEJSKI: „Dzidzi”

KINA
 Poznań, czwartek, 17. 8.
APOLLO: „Poskromienie złośnicy”.
COLOSSEUM: „Wszyscy na pokład. Na scenie Sven-gali”.
CORSO: „Eskadra Orłów” oraz „Droga do piekła”.
METROPOLIS: „Śpiew... Calus... Dziewczyna...”.
ORZEL: „Granice w niebezpieczeństwie” i „Wesoły Pechowicz”.
ODEON: „Człowiek z biczem”.
RENAISSANCE: Od wtorku: „W tajnej służbie”.
SŁONCE: „Czarny Kapitan”.
SPINKS: „Natchnienie — Greta Garbo”.
TECZA: „Rok 1914”.
WILSONA: „Legion Ulicy”.
 Bydgoszcz, piątek, 18. 8.
APOLLO: — od połowy sierpnia — dźwiękowy. W programie „Banda Buba” i dramat chiński „Syn nieba”.
BALTYK: „Jego najlepszy druh” — Harry Peel.
KRYSTAL: „Noc w Chicago” i „Tajemnica kajuty okrętowej”.
MARYSIENKA: „Wyrok morza” oraz „Kochanka z Tahiti”.
REWJA: „Przeżyć jedną noc” oraz na scenie re-wia p. t. „Sto pociech”.
SŁONCE: dramat „Za cenę wolności” i komedia „Nieznosna Fifi”.

Fortepianie
 lekcji początkującym, zaawansowanym, także wieczorami u dziela sumiennie sw. Józefa 9a, parter lewo zdg 920

Duet
 od zaraz potrzebny. Zgłoszenia ul. Dąbrowskiego 34 (kawiarnia), zdg 53 632

Fortepian
 15 zł miesięcznie wynajme. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 671

26 ROZRYWKA

Kino „Sfinks”
 wyświetla Grete Garbo w wielkim dramacie erotycznym „Natchnienie” zdg 53 811/2

27 SZUKA PRACY
 Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Leśnik
 żonaty obeznany prowadzeniem kancelarii w nadleśnictwie poszukuje jakiegokolwiek posady — Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 51 176

Podmistrz młynarski
 kawaler, 10 letnia praktyka oraz ukończona szkoła młynarska w Bydgoszczy szuka posady pod-mistrza w handlowym młynie lub kierownika w mniejszym młynie od 15 września r. b. Łaskawe zgłoszenia proszę nadesłać do Kurjera Pozn. zdg 53 362

Urządnik gospodarczy
 kawaler, lat 27, 6-letnia praktyka, dobrymi świadectwami, poszukuje posady. Bala, Gorzyca, powiat Znin, zdg 53 377

Lekarz
 okulista przyjmie zastępstwo na sierpień w październiku. Adres Dr. K. Donn, Zywiec, zdg 53 374

Panienska
 młoda, dzielna uczciwa, ukończona szkoła gospodarcza zna doskonale kuchnię, dobra praktyka i polecenia, poszukuje posady do wyreczania pani domu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 512

Inteligentna
 panienska z praktyka poszukuje posady do dzieci z szczeniem chętnie na wieś. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 53 500

Posługaczka
 poszukuje posady praniem. — Wierzbicze 65, III m. 11, zdg 53 459

Mogę gorąco polecić
 od 15 r. młodego nieżonatogo, doskonałego służącego o skromnych wymaganiach. Róża Zółtowska, Gluchów p. Czempin, dg 997

Mistrz kołodziej
 członek komisji egzaminacyjnej inwalid wojenny własne narzędzia poszukuje miejsca kierownika u wdowy ewentl kowala prowadzącego warsztat budowy pojazdów i wozów roln — Wykonuje prace rysunkowe zna prace kowalskie lakiernicze uczywny, uprzejmy, wymagania skromne. Oferty Kurjer Pozn. zdg 52 715

Dziewczyna
 samodzielna z dobrymi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 531

Mistrz stolarski architekt wewnątrz
 znający produkcję serjany system akordowy pewny w kalkulacji i rysunkach, spec. kurs bęci i politur przyjmie posadę kierownika śred. lub większego przedsiębiorstwa. Łaskawe zgłoszenia z podaniem wynagrodzenia do Kurjera Poznańskiego zdg 53 525

Młody
 solidny przyjmie posadę inkasenta, magazyniera w poważnej firmie, da zabezpieczenie bankowe, lub gotówkę 3 000 — 4 000 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 609

Młoda
 meżatka poszukuje posady do południa lub po południu z praniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 612

Dziewczyna
 dobrem gotowaniem, praniem, prasowaniem, szuka posady najchętniej samodzielnie. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 662

Służąca
 gotowanie samodzielne, szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 734

Kucharka
 samodzielna, z dobrem gotowaniem, zaprawami i wykiełkaniem, poszukuje posady w lepszym domu od 1. 9. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 782

Kucharka - służąca
 samodzielna z zaprawianiem, praniem, prasowaniem szuka posady zaraz lub od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 623

Fortepianu
 lekcje udziela dyplomowana dłuższa praktyka pedagog, komplety dla dzieci tanio Oferty Kurjer Poznański zdg 53 550

Książkowa
 zdolna z znajomością pisania na maszynie poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 631

Krawczyni
 poszukuje sycia w dom 1.50 dziennie Oferty Kurjer Poznański zdg 53 633

Dyplomowany drogerzysta
 wzorowe świadectwa dobry eks-pedient fotomator dekorator, laborant poszukuje posady za małym wynagrodzeniem. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 634

Kucharka
 restauracyjna poszukuje posady do restauracji od 1 lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 641

Gospodyni
 samodzielna lat 38 z długoletnią praktyka poszukuje posady za utrzymanie na probostwie lub u samotnej osoby — Zgłoszenia Owsianna, Junikowo, pow. Poznań, ul. Junikowski zdg 53 642

Służąca
 z gotowaniem szuka posady długoletnie świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 647

Kucharka
 dobrem poleceniem młodsza, poszukuje posady do samotnej osoby od 1 lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 640

Dziewczyna
 początkująca do wszystkiego z praniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 773

Dziewczyna
 uczciwa gotowaniem szuka posady zaraz lub 1. 9. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 584

Ekspedjentka
 rzeźniczką dobrymi świadectwami poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 53 581

Ekspedjentka
 młoda z brzozy porcelany szkła i przyborów kuchennych znająca książkowość poszukuje posady za skromnym wynagrodzeniem. — Oferty Kurjer Poznański zdg 53 575

Pielegniarka
 wykwalifikowana poszukuje posady do miemowienia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 563

Dziewczyna
 do dzieci z dobrem gotowaniem, świadectwa dobre szuka posady w dobrym domu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 556

Panienska
 poszukuje posady do towarzystwa starszej pani lub składu piekarskiego, zna także coikolwiek język niemiecki. Posiada długoletnie świadectwa. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 53 543

Pracza
 poszukuje prania. Półwiejska 35, m. 6, zdg 53 541

Bona
 I klasy, muzyka, poszukuje posady, referencje długoletnie świadectwa. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 53 595

Szukam
 posady z szczeniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 599

Krawcowa
 szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 600

Panienska
 do dzieci, z dwuletnią praktyka, poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 606

Poszukuję
 posady lub posady z gotowaniem. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 53 663

Posługę
 przed południem i po południu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 833

Dzielnia
 prasowaczka poszukuje pracy — Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 707

Prania
 lub posługi poszukuje dziewczyna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 799

Sierota
 uczciwa i pracowita, szuka posady do wszystkiego od 1. 9. lub zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 798

Wdowa
 inteligentna, bezdzietna zajmie się domem u samotnej osoby za mieszkanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 770

Szofer - ślusarz
 3-letnia praktyka, dobra świadectwa i referencje kawaler, poszukuje posady prywatnej lub autobus. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 743

Française
 cherche place à la rentrée de classes. Offres Kurjer Poznański zdg 51 541

Gospoia - kucharka
 w wieku średnim, obeznana gospodarstwem, miejskim i wiejskim poszukuje 1. 9. posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 816

Pracza
 czysta, szuka prania. Sw. Marcin 56, m. 8, zdg 53 874

Praktykant
 rolniczy szkoły roln. kawaler, lat 30, półroczna praktyka, szuka posady. Agencja Kurjera Pozn. Kepno, ng 4 907

Technik dentystyczny
 poszukuje posady, miejscowość obojetna. — Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 53 865

Aptekarska
 siła pomocnicza, technicka, z 10-letnią praktyka, dobrze obeznana z wszystkimi pracami fachowem, poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 870

Osoba
 w średnim wieku uczciwa zaufana znająca wszelka prace domowa szuka posady, świadectwa i referencje jak najlepsze. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 620

28 WOLNE MIEJSCA

Dziewczę
 do posyłek zaraz może się zgłosić Wtkowski Dąbrowskiego 33 zdg 53 567

Posługaczka
 z praniem potrzebna Adres Kurjer Pozn. zdg 53 450

Uczennica
 do składu rzeźniczego od zaraz. Fr. Niklasiewicz, Wrocławska 37 zdg 53 472

Kelner
 do mniejszego lokalu z kaucją 500 zł potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 713

Sprzedawców
 poszukujemy stała pensja. Aleje Marcinkowskiego 16, mieszkanie 16, zdg 53 709

Dziewczę
 do posyłek dobrego domu ewentl. brzozy papierniczej potrzebne. — Adres Kurjer Pozn. zdg 53 706

Ekspedjentka
 rutynowana brzozy obuwniczej potrzebna. Grodzka 2, zdg 53 690

Poszukujemy inżyniera
 jako kierownika technicznego i kupieckiego, z brzozy samochodowej i szkoły kierowców. Tylko pierwszorzedne siły zechca się zgłosić Podania i życiorysy Kurjer Pozn. zdg 53 570

Dziewczyna samodzielnia
 uczciwa z dobrem gotowaniem, kochaćca dzieci potrzebna od 1. 9. 33. Zgłoszenia firma „Pani”, Aleje Marcinkowskiego 13, zdg 53 807

Prasowaczka
 biega potrzebna. Prasowalnia. Skarbowska 5, zdg 53 800

Panienska
 do podawania kawy pierwszorzednej kawiarni potrzebne. Zgłoszenia Instytut Makowskiego ul. Wolności 14 a, godz. 12—13, zdg 53 797

Fryzjer
 damski potrzebny. Jan Szymański, Gostyń, nr 4 904

Pierwszorzedna siła kupiecka
 od zaraz na stanowisko samodzielne do koncesjonowanego przedsiębiorstwa technicznego potrzebna. Szczegółowe oferty Kurjer Pozn. zdg 53 569

Lekarza
 młodszego do pomocy na kilka miesięcy poszukuje się na prowincji przy woln. mieszk. i utrzymaniu 150 zł mies. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 956

Służąca
 do wszystkiego umiejąca szyć potrzebna zaraz. Waberska Chwałiszewo 24, rzeźnictwo, zdg 53 547

Posługaczka
 uczciwa, czysta Jasna 6/7 m 2 zdg 53 545

Służąca
 do wszystkiego, gotowaniem potrzebna zaraz Puszczykówku, — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 53 590

Nauczyciela domowego
 poszukuje się na wieś dla 2 chłopców, 5 kl. i 1 kl. gimn., oraz dziewczynki 9-letniej Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 542

Dziewczyna
 do wszystkiego zaraz. G6rna Wilda 75 restauracja, zdg 53 830

Nauczycielka
 z francuskim i muzyka potrzebna do trzech dziewczyn. Zgłoszenia z odpisem świadectw i podaniem pensji Dom. Babin, p. Środa, zdg 53 587

Stenotypistka
 dla polskiej i możliwie niemieckiej korespondencji potrzebna od zaraz Zgłoszenia uprasza Rolnik, Strzałkowo, zdg 53 823

Wspólnika czynnego
 do poważnego przedsiębiorstwa nowo powstałego przyjmie się zaraz. Wyczerpujące oferty Kurjer Pozn. zdg 53 572

Obciagaczka
 i pracownica do wytwórni czekoladek. Długa 3, m. 9, dg 1 001/2

Poszukuję
 zaraz do składu kolonialnego ekspedienta lub ekspedientki. — Kaucja mile widziana. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 53 740

Gospodyni
 samodzielna energiczna, w średnim wieku, obeznana z hodowlą bydła, drobiu (hodowla kur), wazwyczajtem, pożądana od natychmiast na 100 morgowe wozow gospodarstwo. Kaucja pożądana, ale nie konieczna. Zgłoszenia z krótkim życiorysem, odpisami świadectw, fotografią, z wymaganiami pod: Poczta Trzcina, powiat Kepno, poste restante dla Doktora W. J. dg 1 007

Bona wychowawczyni
 potrzebna od 1 września na wieś do dwóch chłopców 4letniego i 9-miesięcznego. Pożądana znajomość sycia. Zgłoszenia z krótkim nieuwzględnione pozostają bez odpowiedzi, proszę nadsyłać wraz z odpisami świadectw, podaniem wieku i warunków do administracji Kurjera Poznańskiego zdg 53 548

Dziewczyna
 potrzebna Zgłoszenia Piątkowski, św. Marcin 31 i zdg 53 687

Dziewczynie
 uczciwa, czysta z dobrem gotowaniem, praniem, przyjmie zaraz. Mickiewicza 17, mieszkanie 5, zdg 53 672

Posługaczka — Zgłoszenia
 młodszą uczciwą — Zgłoszenia Sozanieckiej 7, I. p. prawa, zdg 53 777

Osoba
 zaufana do dzieci i pomocy w pracy domowej. Zgłoszenia zaraz Poczta 1 Rymarowicz zdg 53 757

Poszukuję
 podrozraczycielki miasto Poznań, chłopa posytek, wytwornia soków Adres wskaza Kurjer Pozn. zdg 53 744

Fryzjerka
 dzielna potrzebna. Wodna 7, zdg 53 741

Nauczycielka
 dyplomowana do 2 dziewczynek 10 lat język francuski, niemiecki, muzyka potrzebna od 1. 9. Adres wskaze Kurjer Pozn. zdg 53 637

Pracowników
 (pracowniczk). Dorr Handlowo-Wysylkowy, Zamkowa 4 wejście Pocztovej, zdg 53 825/6

Mistrza samochodowego
 do objęcia warsztatu poszukuje poważnego przedsiębiorstwo. Zgłoszenia i życiorys uprasza się Kurjer Pozn. zdg 53 571

Maszynista - drukarz
 do płaskiej maszyny zaraz potrzebny. Drukarnia Express — Gdynia, Świętojańska, Gdynia Świętojańska, ng 4 908

Pracza
 z uprzątniem potrzebna. Polna 9, m. 23, zdg 53 830

Podwórzowy
 samotny pierwszeństwem syn gospodarczy, z ukończoną szkoła rolniczą, posiadający coikolwiek praktyki, potrzebny od 1 października. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 53 868

Ekspedjentka
 z brzozy papieru potrzebna zaraz „Ursus”. Marszałka Focha 55, zdg 53 900

Potrzebny
 markler do biardowny z kaucją. Zgłoszenia „Adria”, godz. 8 wieczór, zdg 53 856

Kasjerke
 lub ekspedientke poszukuje do przedsiębiorstwa za zlozeniem 500—600 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 851

Dziewczyna
 do prac domowych potrzebna zaraz Zórawia 13, skład, zdg 53 842

Wspólniczki
 dla instytucji dającej pewna egzystencje poszukuje od 1. 9. 33. (ewentl. wiadomości księgowości pożądana) Dokładne oferty uprasza się Kurjer Pozn. zdg 53 573

Potrzebna służąca
 do wszystkiego, dobrem gotowaniem. Podbielska, Wielkie Garbary 40, zdg 53 817

Służąca
 bez snania, potrzebna. Banasińska Romana Szymańskiego 1, rg 2 864

Przeżrana mamusia.
 — Zosięno, uważaj, by Jureczek nie dotknął się tego okrętu! (Humorist Londyn). S. F.

Przedpłata
 na miesiąc wrzesień 1933 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonentci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia
 na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potocznymi 200 gr. od 1-lamowej. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22. Ogłoszenia do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do godz. 11, większe dłużej według kowe (tuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149